

Budget 2014–2016

Budgetramar 2015 & Kommunplan 2016
Investeringsbudget • Exploateringsbudget

Fastställd av kommunfullmäktige xx-xx-xx

FALKENBERG
Hitta det här

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattande beslut	4
Kommunstyrelsens ordförande	5
Budgetförslagets innehåll och uppbyggnad	6
Så styrs Falkenberg	6
Vision och övergripande mål	7
Budgetförutsättningar	17
Ekonomistyrningsprinciper	24
Finansiella principer	25
Resultatbudget	28
Verksamhetens nettokostnader	28
Balansbudget	29
Fördelning av kommunens kostnader	30
Investeringsbudget	31
Exploateringsbudget	34
Nämnderna	36
Kommunstyrelsen.....	36
Bygglövsnämnden.....	39
Kultur- och fritidsnämnden.....	40
Barn- och utbildningsnämnden.....	42
Tekniska nämnden.....	45
Socialnämnden.....	47
Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	60
Revisionen.....	51
Uppdrag till kommunens nämnder	52
Bolagens budget	53
Falkenbergs Stadshus AB Koncernen.....	53
Falkenbergs Stadshus AB.....	54
Falkenbergs Vatten & Renhållnings AB (FAVRAB).....	55
Falkenbergs Bostads AB.....	56
Falkenbergs Energi AB (Feab).....	57
Falkenbergs Näringsliv AB (FNAB).....	58
Sammanställd budget för koncernen Falkenbergs kommun	59

SAMMANFATTANDE BESLUT

Kommunfullmäktige beslutar

1. Fastställa skattesatsen för kommunalskatt i Falkenbergs kommun 2014 till 21.10 kr per skattekrone.
2. Godkänna driftbudget för 2014 enligt kommunstyrelsens förslag.
3. Godkänna budgetramar för 2015 enligt kommunstyrelsens förslag dock med möjlighet till omprövning enligt beskrivning i avsnitt "Budgetförslagets innehåll och uppbyggnad".
4. Godkänna plan för driftbudget 2016 enligt kommunstyrelsens förslag.
5. Godkänna budget för investeringar och exploateringsverksamhet 2014 enligt kommunstyrelsens förslag.
6. Godkänna plan för investeringar och exploateringsverksamhet enligt kommunstyrelsens förslag.
7. Bemyndiga kommunen att under 2014 nyupplåna, dvs. öka kommunens skulder, med totalt 220 000 000 kr.
8. Bemyndiga kommunstyrelsen att under 2014 omsätta lån, dvs låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som sägs upp eller förfaller till betalning under 2014.
9. Fastställa internräntan för 2014 till 3 %.
10. Fastställa att partistödet för 2014 ska utgå med ett grundbidrag om 35 000 kr per parti som är representerat i kommunfullmäktige samt med ett bidrag per mandat om 37 900 kr, vilket innebär en ökning med 1 000 kr per mandat för arbete med kommunens budget.
11. Godkänna principer för uppföljning av kommunfullmäktiges övergripande mål samt redovisning av åtgärder enligt beskrivning i avsnitt "Vision och övergripande mål".
12. Uppdra åt nämnderna att utifrån driftbudget 2014 redovisa verksamhetsplan för 2014 till kommunstyrelsen.
13. Lämna särskilda uppdrag till nämnderna enligt förteckning i avsnitt "Uppdrag till kommunens nämnder".
14. Godkänna att Falkenbergs kommun beviljar lån om 1 300 000 kr till Vessigebro idrottsplatsförening inom projektet finansiella investeringar föreningslån.
15. Tillämpa principer för komponentavskrivningar fr.o.m. budget 2014 enligt beslut i kommunstyrelsen 2013-04-09.
16. Anteckna att sammanställd budget för koncernen Falkenbergs kommun har redovisats i budgetdokumentet.

KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE

Vi kan i årets budgetarbete konstatera att vi har en ekonomi i balans och kan därför satsa på angelägna områden. Detta på grund av att vi genomfört effektiviseringar i verksamheten, vi får även mer i den nya skatteutjämnningen och vi går över till s.k. komponentavskrivningar som innebär förändringar i hur man redovisar investeringar.

Vi har som mål att minska antalet barn i de förskolegrupper som är stora. Vi kommer därför att tidigarelägga utbyggnaden av förskolan vid Korset (Nya stationsområdet) samt öka medel för att öka kvalitén inom förskolan. Förskolan är viktig för barnens trygghet och utveckling.

I grundskolan satsar både regeringen och kommunen mer resurser på matematiken där vi i Sverige idag totalt sett ligger efter. Vi ser samma tendens i vår kommun och vi vill därför satsa mer för att nå på bättre resultat även inom det ämnet.

Gymnasieskolan står inför ytterligare elevminskning under ett par år till innan det vänder. Utredningen kring ombyggnationen fortsätter och vi avsätter projekteringspengar nästa år samtidigt som vi sätter press på att bli klara för byggnation 2015.

Vi har de senaste åren satsat stora pengar inom äldreomsorgen och fortsätter med det eftersom behovet ökar. Nu planerar vi för ytterligare ett äldreboende på 40 platser till 2016. Vi ökar också resurserna till hemtjänsten redan nästa år. Vi tillför även resurser på två miljoner kronor så att förslaget om övergång till kyld mat kan strykas ur socialnämndens budget. Maten är viktig och den ska hålla en hög kvalitet. Vi ökar därför också andelen ekologiska varor i våra kök.

Vi ökar anslagen för underhåll av både vägar och byggnader. I Glommen ska hamnen muddras. Centrumutvecklingen är igång och vi satsar på fortsatt förnyelse och även på ett lyft med uppsnygning av stråket utmed Södra Åstranden ner till havet. Detta gäller även våra övriga samhällen där vi nu avsätter pengar där samhälls- och vägföreningar kan söka bidrag för t.ex. lekplatser, konstutsmyskning eller parkbänkar.

Biblioteken får ökat medieanslag och biblioteket på landsbygden får, med hjälp av ny teknik, mer öppet vilket ökar tillgängligheten. Det blir förnyelse av badbrygga på Skrea strand och en renovering av Laxbron.

Vårt aktiva föreningsliv förgyller både helg och vardag för framförallt barn och ungdom, men också för vuxna. Vi bygger anläggningar som sen de frivilliga krafterna fyller med meningsfull fritid. Nu finns det behov av en ny fotbollsarena och den ska byggas på Kristineslätt.

Den kommer att anpassas till de krav som ställs för spel i Superettan så att både dam- och herrlag kan spela i den division de kvalificerar sig för. På det viset får både Böljan och friidrotten tillgång till Idrottsplatsen vilket ger dem möjlighet att ta emot ännu fler ungdomar och växa och utvecklas ytterligare. Det är viktigt med breddidrott men vi måste också våga satsa på elitverksamhet i Falkenberg där vår ungdomar får se fina förebilder på nära håll.

Att våra ungdomar tidigt får kontakt med arbetslivet är viktigt. Därför fortsätter vi satsningen på praoplats och utökar detta även till gymnasieskolan. Vi ökar också antalet sommarjobb med ytterligare 100 platser till totalt 300. Vi kommer också att ordna anställningar för ungdomar med funktionsnedsättningar enligt ett medborgarförslag.

Med denna budget kan Falkenbergs kommun fortsätta växa och utvecklas i alla dess delar. Den är helt i linje med kommunens vision - Vi växer för en hållbar framtid!

Mari-Louise Wernersson (C)
Kommunstyrelsens ordförande

BUDGETFÖRSLAGETS INNEHÅLL OCH UPPBYGGNAD

Allmänt

Kommunstyrelsen överlämnar härmed förslag till budget 2014, budgetramar 2015, plan 2016 samt investerings- och exploateringsplan.

Budgetförslaget består av följande delar:

- Driftbudget för 2014
- Budgetramar för 2015
- Plan för 2016
- Budget och plan för investeringar och exploateringsverksamhet
- Budget och ramar för kommunkoncernen

Budgetdokumentet innehåller också avsnitt om budgetförutsättningar med omvärldsanalys, ekonomistyrningsprinciper och finansiella principer samt uppdrag till nämnderna. I ett särskilt avsnitt framläggs kommunens uppföljningsmodell beträffande vision, mål och nyckeltal.

Budget 2014

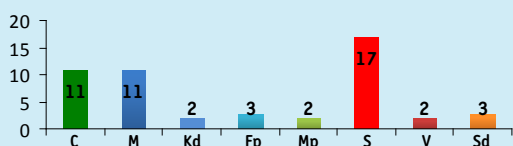
Förslaget har utarbetats med utgångspunkt från de budgetramar som fastställdes i november 2012 samt de åtgärder som beslutades i samband med förändrings- och utvecklingsarbetet i maj 2013. Förslagen enligt nämndernas budgetförslag har bearbetats i budgetprocessen. För varje nämndsområde redovisas vad som ändrats i förhållande till tidigare ramar.

Budgetramar 2015

De budgetramar för 2015, som ingår i detta dokument är som grundprincip avsedda att omprövas endast utifrån volymförändringar och tvingande yttre omständigheter, t.ex. lagändringar.

SÅ STYRS FALKENBERG

En majoritet bestående av centerpartiet, moderaterna, folkpartiet och kristdemokraterna samarbetar under mandatperioden 2011-2014. Totalt besitter de 27 av kommunfullmäktiges 51 platser.

VISION OCH ÖVERGRIPANDE MÅL

Kommunfullmäktige antog i juni 2007 en långsiktig vision för kommunen och fastställde övergripande mål. I april 2011 reviderades de övergripande målen som nu gäller 2011-2015.

Vision – Vi växer för en hållbar framtid

Begreppet ”hållbarhet” kan ses i flera dimensioner – den ekologiska, den ekonomiska och den sociala. Vi kan också ”växa” på olika sätt – befolkningsmässigt, verksamhetsmässigt och kunskapsmässigt. Vår vision vill förmedla synsättet att växandet skall ses som något positivt förutsatt att det också är långsiktigt hållbart. Denna långsiktiga hållbarhet uppnås genom att dagens behov tillgodoses på ett sådant sätt att kommande generationers handlingsfrihet inte försämras. Falkenbergs kommun skall arbeta med långsiktig hållbarhet i sin egen verksamhet som organisation, men också genom att bidra till hållbar utveckling i hela samhället. Den ökande internationaliseringen skall sätta präglet på Falkenberg som samhälle och på den kommunala organisationen.

I Falkenberg har människor möjligheter till god livskvalitet – genom unika möjligheter till boende, arbete, välbefinnande, utveckling och utmaningar.

De 17 övergripande målen är grupperade i fem områden – Medborgare, Verksamhet, Ekonomi, Medarbetare samt Hållbarhet och tillväxt. Med utgångspunkt från denna struktur ska varje nämnd formulera sina mål och utveckla metoder för att mäta måluppfyllelse. Kommunfullmäktiges och nämndernas mål ska i sin tur följas av detaljmål för enskilda verksamheter. De ekonomiska målen är överordnade.

Enligt beslut i kommunstyrelsen 2013-04-09 har fokusområden inom de övergripande målen fastställts för att uppnå en ökad flexibilitet och en tydligare styrning av nämndernas verksamhet. Fokusområden 2014 är:

Formerna för medborgarkontakter, information och dialog ska ständigt vidareutvecklas i syfte att stärka den lokala demokratin.

- Delta och påverka. Ge medborgarna större möjligheter att påverka kommunens verksamheter genom olika åtgärder. Dessa ska leda till återkoppling och, om möjligt, önskade förändringar i verksamheterna.
- Synliggöra. Kommunen har idag goda resultat på många områden, trots detta har medborgarna ibland en låg uppfattning om dessa. Kommunen behöver synliggöra sig även gentemot andra utförare så att medborgarna tydligt ser vad det kommunala alternativet står för.

Falkenberg ska vara och ska uppfattas som en trygg plats att bo och vistas i.

- Genomföra. Här kan nämnderna arbeta med olika frågor inom sina verksamhetsområden. Plan för en trygg, säker och hälsofrämjande kommun 2012-2015 är viktig i arbetet.
- Synliggöra. I denna fråga är synliggörande och dialog viktig då otryggheten ofta är subjektiv och inte objektiv.

De 17 övergripande målen redovisas på följande sidor tillsammans med målindikator, hur målet mäts och när det följs upp, tertial, delår och år.

För varje övergripande mål anger nämnderna vilka åtgärder man planerar inom de 17 övergripande målen. Samtliga åtgärder syftar till att förbättra måluppfyllelsen för de övergripande målen.

Den övergripande målstyrningen med åtgärder inom de övergripande målen införs från 2013 och kommer att utvecklas och förfinas under kommande år.

Medborgare

MÅL 1

Deltagandet i de allmänna valen ska öka.

Mål	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
2014	2013	2012	2011	2010
83%				82%

Mäts via:

SCB valstatistik, kommunval

Följs upp:

Tertial 2 samt årsvis

Detta tänker vi göra för att nå målet:

- BUN**
- En av förskolans och skolans övergripande uppdrag är att ubilda demokratiska individer. Ex: påverka sin egen kunskapsinhämtning, klassråd och elevråd, faktakunskaper om styrelse-skick och samhällets organisering.
- MHN**
- Hålla öppna sammanträden samt webbsända dessa.
- KFN**
- Erbjuder förtidsröstning i bibliotekslokalerna.
- KS**
- Öka antalet vallokaler på t.ex. FAMI och Arbetsförmedlingen samt erbjuda informationsmaterial på de vanligaste språken.
  - Utskick av information om hur man röstar och presentation av partier till röstberättigade utländska medborgare på respektive språk.
  - Förse Arbetsförmedlingen och Komvux med valmaterial.

MÅL 2 FOKUSOMRÅDE

Formerna för medborgarkontakter, information och dialog ska ständigt vidareutvecklas i syfte att stärka den lokala demokratin.

Mål	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
2014	2013	2012	2011	2010
40		37	42	

Mäts via:

SCB Medborgarundersökning, Nöjd- Inflytande-Index, Helhetsbetyg, index 1-100

Följs upp:

Tertial 1 och 2 samt årsvis

Detta tänker vi göra för att nå målet:

- BUN**
- Under höstterminen ska förvaltningen göra en genomgång av inflytande för elever. Utifrån resultaten arbetas vidare med åtgärder.
  - Med hjälp av pedagogisk dokumentation görs barnen i förskolan delaktiga i uppföljningen.
  - Utveckla kvalitén i skolans återkoppling till eleven via LPP, IUP och samtal.
  - Intervjuer av elever och lärare används för att utvärdera verksamheten. Föräldraenkät är genomförd i förskolan. Nästa gång erbjuds de enskilda att delta. Elevenkäter görs årligen och resultaten används i utvecklingsarbete.
  - Under 2014 kommer arbetet med E-tjänster att fortgå.
  - Samverkan med övriga förvaltningar om K-center.
- SN**
- Införa E-tjänster (Pulsen Combine) inom funktionshinderområdet, individ- och familjeomsorgen samt hälso- och sjukvården. En inloggning ger möjlighet till mer än 50-talet E-tjänster.
  - Ett aktivt arbete pågår för att skapa mötesplatser för möjlighet till samvaro i kommunens olika delar. Under 2014 kommer Mötesplats Mölle att byggas upp.
- MHN**
- Genomföra upprättad kommunikationsstrategi.
  - Medverka i arbetet med ungdomsforum.
  - Fortsatt prioritering av kvalitetsarbetet.
  - Processkartläggning av behov i samband med nytt K-center.
  - Bjuda in ungdomar till öppna möten och openspacekonferens.

- KFN**
- Införa E-tjänster för felanmälan.
  - Införa dialogmodellen för bidragsgivning till föreningar.
  - Införa måluppföljningssystemet Cockpit.
- KS**
- Ett aktivt ungdomsråd för att öka ungdomars inflytande ska införas.
  - Informationsavdelningen ska arbeta med proaktiv kommunikation.
  - Lansering av en "light-version" av ett K-center.

MÅL 3

Förutsättningarna för alla medborgares sociala engagemang ska vara goda och ständigt förbättras.

Mål	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
2014	2013	2012	2011	2010
63		62	64	

Mäts via:

SCB Medborgarundersökning, Nöjd- Region-Index, Fritidsmöjligheter, index 1-100

Följs upp:

Tertial 2 samt årsvis

Detta tänker vi göra för att nå målet:

- MHN**
- Metoder för kommuninformation kring tillståndet i våra verksamhetsområden ska utvecklas.
- KFN**
- Anlägga en parkourbana.
  - Nytt efterfrågestyrt arbetssätt för ungdomsverksamhet.

MÅL 4 FOKUSOMRÅDE

Falkenberg ska vara och ska uppfattas som en trygg plats att bo på och vistas i.

Mål	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
2014	2013	2012	2011	2010
55		54	52	

Mäts via:

SCB Medborgarundersökning, Nöjd- Region-Index, Trygghet, index 1-100

Följs upp:

Tertial 1 och 2 samt årsvis

Detta tänker vi göra för att nå målet:

- BUN**
- En plan har antagits för arbetet med likabehandling. Alla enheter ska arbeta mot diskriminering och kränkningar. Under 2014 kommer en uppföljning av åtgärder att göras. En likabehandlingsdag anordnas och särskild insats kommer att göras kring metoder för att upptäcka kränkningar.
- SN**
- Kartlägga hemtjänsttagarnas trygghetsupplevelse i hemmet och vidta åtgärder för ökad trygghetsupplevelser.
- MHN**
- Utveckla tillsynsmetodik och organisation inom ramen för kvalitetsarbetet.
  - Beredskapsfrågorna inom tillsynsverksamheterna ska prioriteras.
- KFN**
- Påbörja utbildning av trygghetsvårdar inom ungdomsverksamheten.
  - Införa gemensamt journummer dygnet runt för nämndens samtliga verksamheter.
- KS**
- Beakta och belysa trygghetsaspekter i program och detaljplaneärenden.

Medborgare (forts)

MÅL 5

Folkhälsan i Falkenberg ska vara mycket god.

Mål	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
2014	2013	2012	2011	2010
7,5		8	6,6	

Mäts via:

Kommunens Kvalitet i Korthet, hur högt är sjukpenningstalet bland kommunens invånare (antal dagar). Beräkningsgrunden ändrad 2012.

Följs upp:

Tertial 2 samt årsvis

Detta tänker vi göra för att nå målet:

- BUN**
  - Fortsätta arbeta för att alla barn ska lyckas. Ex: åtgärdsprogram för inkluderande lärmiljöer, hälsa och idrott, estetiska läroprocesser.
  - Elevhälsan arbetar både förebyggande och åtgärdande.
- SN**
  - Utbilda personal om drogers skadeverkningar.
  - Vidta åtgärder utifrån resultatet om psykisk ohälsa i Halland.
- MHN**
  - Genomföra beslutade kontroll- och tillsynsplaner.
- KS**
  - Införa näringsvärdesberäknade matsedlar i skola och äldreomsorg.
  - Beakta och belysa sociala aspekter i program och detaljplaneärenden.

Verksamhet

MÅL 6

De kommunala tjänsterna ska kännetecknas av hög kvalitet och vara lätt tillgängliga för brukarna.

Mål	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
2014	2013	2012	2011	2010
59		53	59	

Mäts via:

SCB Medborgarundersökning, Nöjd- Medborgar-Index, Helhetsbetyg, index 1-100

Följs upp:

Tertial 2 samt årsvis

Detta tänker vi göra för att nå målet:

- BUN**
  - Höga förväntningar på eleverna, förbättrad analys och diskussion om resultaten, stötta rektorer i utvecklingsarbetet och gå ut och se vad som händer i klassrummet.
  - Tydliggöra för barn, elever och föräldrar vilka mål som finns i verksamheten.
  - Barn och studerande ska veta hur det går för dem och få återkoppling så att de utvecklas.
  - Ett stort utvecklingsarbete pågår för att skapa ett ändamålenligt intranät.
  - Ett initiativ har tagits till extern genomgång av resultatförbättringsarbetet för att se vad som mera kan göras.
- SN**
  - Kartläggning av den fysiska tillgängligheten i socialnämndens lokaler.
- MHN**
  - Revision av det systematiska arbetsmiljö- och kvalitetsledningssystemet.
  - Implementera och starta genomförandet av en LEAN-struktur för nämnden.
- KFN**
  - Påbörja införandet av självbetjäningssystem inom filialbiblioteket.
  - Utöka betalningsmöjligheter vid bokningar via internet.
- KS**
  - Inom äldreomsorgen ska brukarna erbjudas minst två maträtter till huvudmålet.

MÅL 7

De tjänster som kommunen tillhandahåller ska vara utformade så att brukarna är nöjda med service och bemötande.

Mål	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
2014	2013	2012	2011	2010
57		53	57	

Mäts via:

SCB Medborgarundersökning, Nöjd- Medborgar-Index, Bemötande-Tillgänglighet, index 1-100

Följs upp:

Tertial 2 samt årsvis

Detta tänker vi göra för att nå målet:

- BUN**
  - Fortsätta jobba på god återkoppling och samverkan med barn, elever och föräldrar.
  - Utveckling av hemsida och E-tjänster.
- SN**
  - Genomföra brukarenkäter och vidta ev. åtgärder.
- MHN**
  - Bearbeta resultat av brukarundersökning.
  - Delta i projektet ”processkartläggning”.
- KFN**
  - Mäta föreningsservicen via enkätundersökning.
- KS**
  - Genomföra brukarenkät i skola och äldreomsorg gällande service och bemötande samt om maten är god.

MÅL 8

Alternativa driftsformer ska uppmuntras och ständigt utvecklas och brukarnas valmöjligheter ska öka.

Mäts via:

Vad kostar verksamheten i din kommun, tabell 5, Köp av verksamhet som andel av verksamheternas kostnad

Följs upp:

Tertial 2 samt årsvis

Detta tänker vi göra för att nå målet:

- BUN**
  - Underlätta jämförelse mellan skolor och förskolor på hemsidan.
- MHN**
  - Fortsatt utredning samt utvärdering av konsultutredning kring samverkan mellan Hallands kommuner.

MÅL 8	Mål	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
	2014	2013	2012	2011	2010
Infrastruktur, skydd m.m.	ska öka		9%	8%	10%
Förskoleverksamhet och skolbarnomsorg	ska öka		18%	18%	17%
Utbildning	ska öka		12%	11%	17%
Omsorg om äldre och personer med funktionshinder	ska öka		19%	17%	17%
Individ- och familjeomsorg	ska öka		13%	19%	20%
Genomsnitt	ska öka		14%	15%	16%

Ekonomi

MÅL 9

Gällande budgetramar ska hållas

Mål	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
2014	2013	2012	2011	2010
100%		99,7%	99,5%	

Mäts via:

Årets resultat jämfört med budgeterat resultat.

Följs upp:

Tertial 2 samt årsvis

Detta tänker vi göra för att nå målet:

- BUN**
- Fortsätta med systematisk uppföljning.
  - Fortsätta pågående prognosarbete.
  - Fortsätta fokusera på hur resurser används.
  - Fortsatt dialog med chefer kring ekonomi.
  - Handlingsplaner vid negativa prognoser ska tas fram samt konsekvenser för verksamheten.
- MHN**
- Månatlig uppföljning av såväl verksamhetsmått som ekonomi.

MÅL 11

Kommunens ekonomi ska planeras långsiktigt och vara i balans.

Mål	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
2014	2013	2012	2011	2010
2%		4,6%	2,4%	

Mäts via:

Resultat ska uppgå till minst 2 % av skatteintäkter och statsbidrag

Följs upp:

Tertial 2 samt årsvis

Detta tänker vi göra för att nå målet:

- BUN**
- Fortsatt systematisk planering och uppföljning.
  - Koll på nuläge och prognosticerad framtid.
  - Fortsatt arbete med barn/elevprognoser i budget/planarbete.
  - Aktivt förhållningssätt till uppsatta mål.
  - Intern kontroll samt ekonomisk uppföljning enligt ekonomikalendarium.
- SN**
- Planera verksamheten långsiktigt.
- TKN**
- En fördelningsmodell ska tas fram för de utökade medel som beviljats till enskilda vägar fr.o. m. 2015.

MÅL 10

Verksamheten i kommunen ska präglas av hög produktivitet och effektivitet.

Mäts via:

Vad kostar verksamheten i din kommun tabell 11. Avvikelser från standardkostnader, fem delmål redovisas.

För mål 2012/2013 avvaktar den nya kostnadsutjämnningen.

MÅL 10	Mål	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
	2014	2013	2012	2011	2010
Barnomsorg			6,4	7,3	10,3
Grundskola			4,5	4,0	4,5
Gymnasieskola			2,0	-1,0	0,5
Äldreomsorg			-4,6	-3,7	-7,9
Individ/familjeomsorg			5,0	16,2	18,6

Följs upp:

Tertial 2 samt årsvis

Detta tänker vi göra för att nå målet:

- BUN**
- Fortsatt systematisk uppföljning av resultaten.
- MHN**
- Kontinuerlig uppföljning av verksamheten bl.a. genom tidsredovisningssystem.
  - Extern revision av nyckeltal och taxeberäkning.
- KFN**
- Se över befintliga nyckeltal.
- KS**
- Minska matsvinnet.

Medarbetare

MÅL 12

Medarbetarna ska kunna påverka sin arbetssituation, beträffande arbetstider, arbetssätt, utförande, innehåll m.m.

Mål	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
2014	2013	2012	2011	2010
4,0	3,9		3,6	

Mäts via:

Medarbetarenkät block Delaktighet, påverkan och inflytande, skala 1-5

Följs upp:

Tertial 2 samt årsvis

Detta tänker vi göra för att nå målet:

- BUN**
- Arbeta med heltids/deltidsprojektet.
  - Införande av karriärtjänster där lärare får möjlighet att fördjupa sig och fortbilda andra.
- SN**
- Införande av timecare planering.
- MHN**
- Fortsätta systematiskt arbetsmiljö- och kvalitetsledningsarbete.
- KFN**
- Genomföra handlingsplan enligt resultat av medarbetarenkät 2013.

MÅL 13

Kommunens medarbetare ska uppleva att arbetsmiljön är god.

Mål	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
2014	2013	2012	2011	2010
4,0	3,9		3,6	

Mäts via:

Medarbetarenkät block Fysisk arbetsmiljö/Trygghet och trivsel, skala 1-5

Följs upp:

Tertial 2 samt årsvis

Detta tänker vi göra för att nå målet:

- BUN**
- Fortsatt fokus på bra och stimulerande lärmiljöer.
- SN**
- Vidta åtgärder utifrån medarbetarenkäten.
- MHN**
- Arbeta aktivt mot uppsatta hälsomål t.ex. friskvårds- och trivselaktiviteter i och utanför arbetet.
- KFN**
- Alla medarbetare ska erbjudas en balansprofil via Previa.
  - Införande av uppföljningssystem för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

MÅL 14

Kommunens medarbetare ska ha möjlighet till kompetensutveckling så att de ska ges goda förutsättningar att bidra till uppfyllande av kommunens och verksamhetens mål.

Mål	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
2014	2013	2012	2011	2010
4,0	3,8		3,6	

Mäts via:

Medarbetarenkät block Kompetensutveckling, skala 1-5

Följs upp:

Tertial 2 samt årsvis

Detta tänker vi göra för att nå målet:

- BUN**
- Fortsätta implementering av ny lagstiftning samt inrättande av karriärtjänster.
  - Satsningar på fortbildning inom läraryftet, matematiklyftet och natur- och tekniksatsningar.
- SN**
- Omvårdnadslyftet.
- MHN**
- Kompetensutveckling ska utföras enligt plan.
  - Fortsätta inlett arbete med LEAN för att öka delaktigheten.

Hållbarhet och Tillväxt

MÅL 15

Falkenberg ska vara en ledande miljökommun, bl.a. i arbetet med förnybar energi och därigenom bidra till ekologisk balans så att kommande generationers handlingsutrymme i detta avseende inte minskar.

Mål 2014	Utfall 2013	Utfall 2012	Utfall 2011	Utfall 2010
Bland de 25 bästa		Nr 23 av 290	Nr 25 av 290	

Mäts via:

Tidskriften Miljöaktuellt's kommunranking.

Följs upp:

Tertial 2 samt årsvis

Detta tänker vi göra för att nå målet:

- BUN**
- Exempel på miljöarbete är: Grön flagg, skolor som jobbar med miljöfrågor som ämnesövergripande tema. Montessoriskolan deltar i ett stort miljöprojekt där det ska tas fram ett utbildningspaket för övriga skolor.
- MHN**
- Vattenförvaltningsprocessen ska bidra till att uppfylla miljömål.
  - Fortsatt engagemang i att söka nationella och internationella medel.
  - Fullfölja och utveckla samarbetet med Ätradalens kommuner kring vattenförvaltning-, energi-, hållbarhets- och tillsynsfrågor.
- TKN**
- Genom att omarbete gatuförvaltningens pm för gatubelysning möjliggörs att ledteknik kan användas i större utsträckning vid nyanläggningar.
- KS**
- Öka andelen ekologiska/miljömärkta produkter.
  - I planbesked och detaljplan beakta och kommentera strategierna för att uppnå hållbar tillväxt som finns i programmet till översiktsplanen.

MÅL 17

Den allmänna kunskaps- och utbildningsnivån ska höjas.

Mål 2014	Utfall 2013	Utfall 2012	Utfall 2011	Utfall 2010
16%		15%	15%	

MÅL 16

Företagsklimatet ska vara och ska uppfattas som gott och ska ytterligare förbättras så att det genererar flera företag och ökad inflyttning.

Mål 2014	Utfall 2013	Utfall 2012	Utfall 2011	Utfall 2010
Bland de 90 bästa		Nr 94 av 197	Nr 101 av 166	

Ur SKL:s undersökning Insikt

Mål	Utfall 2012	Utfall 2011
Bland de 30 bästa	Nr 22 av 290 kommuner	Nr 30 av 290 kommuner

Ur Svenskt Näringsliv

Mäts via:

SKL:s undersökning Insikt och Svenskt Näringslivs undersökning av företagsklimatet.

Följs upp:

Tertial 2 samt årsvis

Detta tänker vi göra för att nå målet:

- BUN**
- Fortsätta bygga på de samverkansorgan med näringsliv som finns.
  - Genomföra uppdraget kring flexibla öppettider.
  - Medverka i projektet Klarspråk.
- KFN**
- Genomföra en regional designutställning: Design Halland Showroom.
- KS**
- Fördjupa samarbete med Falkenbergs Näringsliv AB i samhällsplaneringsfrågor.

Mäts via:

SCB Mått för högre eftergymnasial utbildning

Följs upp:

Tertial 2 samt årsvis

Detta tänker vi göra för att nå målet:

- BUN**
- Arbeta mot visionen Alla ska lyckas.

Nyckeltal

Den andra delen av den kommungemensamma uppföljningen är ett antal kvantitativa nyckeltal som belyser produktionen i den kommunala verksamheten. En del av dessa nyckeltal är särskilt kopplade till resursfördelningsmodellen som beskrivs under annat avsnitt i den-

na budget. De nyckeltal som redovisas här är alltså de som skall följas upp på fullmäktigenivå, per tertial och/eller på årsbasis. På nämnds- och verksamhetsnivå kan givetvis ytterligare nyckeltal finnas, vilka följs upp på det sätt nämnderna bestämmer.

Nyckeltal som följer upp resursfördelning:	Uppföljning i jämförelse med	
	Tertial	Årsredovisning
Förskola		
Antal barn placerade inom förskoleverksamhet (både kommunal och fristående)	X	Genomsnitt
Nettokostnad per placerat barn inom förskoleverksamheten exkl. lokal och kapitalkostnad		X
Antal barn i kö till förskoleverksamhet	X	X
Fritidshem		
Antal barn placerade inom fritidshem (både kommunal och fristående)	X	Genomsnitt
Nettokostnad per placerat barn inom fritidshem exkl. lokal och kapitalkostnad		X
Antal barn i kö till fritidshem	X	X
Grundskola		
Antal elever inom F-klass och grundskola (både kommunal och fristående)	X	Genomsnitt
Nettokostnad per elev inom F-klass och grundskola exkl. lokal- och kapitalkostnad		X
Gymnasium		
Antal elever inom Falkenbergs gymnasieskola	X	Genomsnitt
Antal falkenbergselever inom andra gymnasieskolor	X	Genomsnitt
Nettokostnad per elev inom Falkenbergs gymnasium exkl. lokal- och kapitalkostnad		X
Nettokostnad per falkenbergselev inom andra gymnasieskolor		X
Äldreomsorg		
Antal hemtjänsttimmar	X	Årsbasis
Antal befintliga platser särskilt boende (demens och somatiskt)	X	Genomsnitt
Antal belagda platser särskilt boende (demens och somatiskt)	X	X
Antal personer i kö till särskilt boende	X	X
Nettokostnad per plats i särskilt boende (demens och somatiskt) exkl. lokal- och kapitalkostnad		X
Handikappomsorg		
Antal individer med personlig assistans	X	X
Genomsnittlig kommunal nettokostnad per individ med personlig assistans		X
Antal befintliga platser inom bostad med särskild service	X	X
Antal belagda platser inom bostad med särskild service	X	X
Antal personer i kö till bostad med särskild service	X	X
Genomsnittlig kommunal nettokostnad per plats inom bostad med särskild service		X
Antal personer inom daglig verksamhet	X	X
Genomsnittlig kommunal nettokostnad per person inom daglig verksamhet		X
Antal timmar boendestöd enligt LSS	X	X
Genomsnittlig kommunal nettokostnad per timme inom boendestöd enligt LSS		X

Nyckeltal som följer upp resursfördelning: (Forts.)	Uppföljning i jämförelse med	
	Tertial	Årsredovisning
Individ- och familjeomsorg		
Antal individer med boendestöd enligt SoL	X	X
Genomsnittlig kommunal nettokostnad per individ med boendestöd enligt SoL		X
Antal placeringar i psykiatriboende	X	X
Genomsnittlig kommunal nettokostnad per placering i psykiatriboende		X
Antal placeringar på insitution för barn, HVB	X	X
Genomsnittlig kommunal nettokostnad per placering för barn HVB		X
Antal familjehemsplaceringar	X	X
Genomsnittlig kommunal nettokostnad per familjehemsplacering		X
Försörjningsstöd		
Andel av befolkningen som har försörjningsstöd		X
Antal hushåll med försörjningsstöd	X	X
Genomsnittlig utbetalning per hushåll och månad	X	X
Arbetsmarknadsenheten		
Antal inskrivna personer	X	Genomsnitt
Antal inskrivna personer 18 - 24 år	X	Genomsnitt
Förskoleverksamhet/Grundskola/Gymnasium		
Antal barn per anställd inom förskolan		X
Antal lärare per hundra elever i grundskolan		X
Antal lärare per hundra elever i gymnasiet		X
Kultur och fritidsverksamhet		
Antal besökande på Klitterbadet	X	X
Kommunal nettokostnad per besök på Klitterbadet		X
Antal besökande på muséet	X	X
Kommunal nettokostnad per besök på muséet		X
Antal bibliotekslån	X	X
Kommunal nettokostnad per bibliotekslån		X
Affärsverksamheten		
Elproduktion Hertings kraftverk MWh	X	X
Elproduktion Lövestaviken MWh	X	X
Kommunala fastigheter		
Total fastighetsyta		X
Driftskostnad per kvadratmeter		X
Energikostnad per kvadratmeter		X
Gator och vägar		
Total kommunal gatu- och gc-vägsyta		X
Driftskostnad per kvadratmeter		X
Antal avgiftsbelagda P-platser	X	X
Beläggningsgrad avgiftsbelagda P-platser		X
Kommunal nettointäkt per avgiftsbelagd P-plats		X
Antal belysningspunkter		X
Energiförbrukning per belysningspunkt		X

BUDGETFÖRUTSÄTTNINGAR

Utvecklingen av den internationella och svenska ekonomin samt kommunernas ekonomi

Nedan återges ett sammandrag av Sveriges Kommuner och landstings (SKL) ekonomirapport från oktober 2013.

Kommuner och landsting har haft goda resultat under en rad år. Anledningen är att skatteintäkterna utvecklats relativt gynnsamt trots konjunkturen och att man fått extra tillskott i form av återbetalning av AFA försäkringspremier och konjunkturstöd. Detta har varit positivt samtidigt som det kan ha skapat en falsk trygghet där resultaten fått en stark draghjälp. Det är viktigt att ha i åtanke att trots den höga sammanlagda resultatnivån har många kommuner och landsting en ytterligt besvärlig situation.

Om den offentliga sektorns saldomål ska hållas de kommande åren blir utrymmet för ökade statsbidrag till sektorn begränsat. Utan ökade statsbidrag kommer kommuner och landsting fram till 2017 behöva höja skatten med nästan 1 krona för att klara av att utveckla skola, omsorg och vård i samma takt som hittills.

Den internationella konjunkturen vänder uppåt
Drygt fem år efter att finanskrisen gick in i ett akut läge verkar det som att världsekonomin äntligen långsamt börjar hamna på rätt köl igen. USAs ekonomi växer stadigt om än i en takt som är medioker med historiska mått mätt. Vi utgår från att senaten och representanthuset klarar att komma överens om lånetaket innan konsekvenserna blir för omfattande.

På sista tiden har man också kunnat notera tecken på liv i det av skuld- och bankkris lamslagna euroområdet. Även om det framförallt är Tyskland som visar viss styrka, verkar det värsta vara över också för Spanien och Portugal. Stora frågetecken återstår emellertid att räta ut för Grekland och Italien som plågas av sociala spänningar respektive politiskt kaos.

Riskerna för en ny släng av akut finansiell och ekonomisk kris kopplad till problemen i Europa har minskat betydligt sedan ECB under sommaren 2012 lovade att vidta alla nödvändiga åtgärder för att undvika en systemkris. Risken för ett akut sammanbrott för EMU får nu betraktas som minimal. Vi kan alltså tacka penningpolitiken för att situationen har stabiliserats i EMU. Det samma gäller även i USA och Storbritannien, där centralbankerna har fulltankat ekonomierna med högoktanigt monetärt bränsle.

Trots att världsekonomin långsamt håller på att resa sig har den finansiella krisen satt bestående spår. Dessutom

befinner sig många länder fortfarande i en situation där såväl de offentliga som hushållens balansräkningar måste bantas: skulderna måste minska. Det finns därför anledning att räkna med att den globala ekonomin under ett antal år framöver kommer att växa betydligt svagare än vi varit vana vid.

En annan följd av finanskrisen, som kan ställa till det de kommande åren, är förknippad med att centralbankerna förr eller senare måste börja plocka bort de enorma monetära stimulanserna. Risken är stor att man antingen går fram för snabbt och kväver en begynnande återhämtning i sin linda, eller att man väntar för länge och släpper fram nya finansiella bubblor eller inflation. Denna gång är uppgiften svårare än någonsin.

Vi räknar med att BNP i euroområdet minskar med 0,4 procent i år och ökar med 1,1 procent 2014.

Svensk ekonomi tar ordentlig fart först efter 2014

Den långsamma tillväxttakten i världsekonomin och den relativt starka kronan påverkar svensk ekonomi i mycket hög grad. Vi räknar med att exporten minskar i år – något som är mycket ovanligt. Den fortsatt relativt svaga tillväxten internationellt gör att återhämtningen här på hemmaplan blir mer utdragen. Nästa år räknar vi ändå med att de förbättrade internationella utsikterna och en stabil kronkurs påverkar svensk export positivt. Nettot av export och import beräknas dock ge ett i huvudsak negativt bidrag till tillväxten under de närmsta åren. Vi räknar med en utveckling av BNP på måttliga 0,8 procent i år, och 2,7 procent nästa år.

Trots att svenska hushåll i sina balansräkningar har stora lån, vilket i hög grad är kopplat till höga fastighetspriser, så har de samtidigt ett ovanligt stort sparande. Detta beror på att reallöner och sänkta skatter påverkat inkomsterna positivt samtidigt som hushållens konsumtionsutgifter utvecklats ganska långsamt. Det medför att det finns ett utrymme för hushållen att öka sin konsumtion; något som påverkar tillväxten i positiv riktning. Trots att vi räknar med att den internationella tillväxten utvecklas relativt långsamt även åren 2015 och framåt så ljusnar det ändå för svenskt vidkommande då förutsättningarna för svensk tillväxt är relativt gynnsamma. Hushållen, företagen och de offentliga finanserna har så pass bra förutsättningar att det bådär gott inför de kommande åren och vi räknar med en tillväxt som ligger en bra bit över 3 procent per år efter 2014.

Gradvis ökad sysselsättning ger snabb ökning av skatteunderlaget

Trots det senaste årets svaga ekonomiska utveckling har både antalet sysselsatta och arbetskraften fortsatt att öka, vilket har resulterat i en ytterst svag minskning

av arbetslösheten. Vi räknar med i stort sett oförändrat antal arbetade timmar under resten av året, och att arbetslösheten därmed kommer att ligga kvar på nivån runt 8 procent till slutet av 2013 och falla något under nästa år. Den svaga arbetsmarknaden håller dock i sig hela 2014, därefter inleds en återhämtning mot balans. I samband med att arbetsmarknaden närmar sig balans kommer också lönerna att öka snabbare. Under 2017 räknar vi med att de nominella löneökningarna kommer att ligga runt 4 procent.

Den långsamma ökningen av arbetade timmar i år och de måttliga löneökningarna innebär att lönerna ger ett relativt begränsat bidrag till skatteunderlagets tillväxt. Tack vare att bromsen i pensionssystemet släpper något i år, stiger pensionsinkomsterna och därmed växer det underliggande skatteunderlaget med 3,7 procent. Nästa år slår bromsen till samtidigt som arbetsmarknaden inte tar fart ordentligt. Då växer det underliggande skatteunderlaget endast med 3,3 procent.

Tack vare låga pris- och löneökningar får skatteintäktsökningen ändå hyfsad effekt i kommuner och landsting. I reala termer växer skatteunderlaget med 1,7 procent i år och 1,0 procent nästa år.

När arbetsmarknaden åren efter 2014 börjar gå mot balans och pensionsinkomsterna stiger snabbare, ökar skatteunderlaget med cirka 5 procent i snitt per år. Tack vare att kommunsektorns pris- och löneökningar sammanlagt ökar med i genomsnitt knappt 3 procent ger skatteunderlaget ett fortsatt rejält tillskott även dessa år.

Offentliga sektorn uppnår inte sparmålet; skuldens andel av BNP är stabil

I våra kalkyler antar vi att den kommunala konsumtionen från och med 2015 ökar i takt med demografi och historisk trend och att kommuner och landsting anpassar sitt skatteuttag så att de uppnår ett resultat på 1 procent av skatter och bidrag. Det motsvarar halva nivån för tumregeln om god ekonomisk hushållning. För att nå ett sådant resultat skulle landstingen behöva höja skatten med 31 öre jämfört med dagens nivå fram till 2017. Då måste nivån på statsbidragen till kommuner och landsting dessutom öka med 18 miljarder, vilket är en realökning med 2 procent per år från och med 2015 fram till 2017.

Samtidigt uppvisar den offentliga sektorn endast ett överskott på 0,1 procent av BNP. Det är en bra bit under regeringens sparmål om 1 procent överskott av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Vi gör därför en sidokalkyl där vi utgår från att regering och riksdag håller fast vid sparmålet och uppnår ett överskott på 1 procent av BNP år 2017, genom budgetförstärkande åtgärder motsvarande 38 miljarder. I denna kalkyl antar vi att staten låter statsbidragen till kommunsektorn vara nominellt oförändrade samt ökar sina inkomster, alternativt minskar an dra utgifter med ytterligare 20

miljarder kronor. Avsaknaden av uppräknade statsbidrag motsvarar ett intäktsbortfall på 18 miljarder kronor. Ska detta kompenseras med höjda skatter motsvarar det en ökad utdebitering med 60 öre.

Trots att saldomålet inte uppnås i huvudkalkylen så bedömer vi att den offentliga sektorns finansiella ställning är stark, då den konsoliderade bruttoskuldens andel av BNP år 2017 har återgått till 2012 års nivå på dryga 38 procent.

Efter några väldigt goda år: fallande resultat i kommuner och landsting

Resultaten i kommuner och landsting har varit starka under några år, främst som en effekt av tillfälliga faktorer, såsom återbetalning av premier från AFA Försäkring och konjunkturstöd från staten. Detta kan ha resulterat i att många kommuner och landsting invaggats i en falsk trygghet då resultaten varje år förbättrats i slutet av året. Vi räknar med en resultatnivå i år på 10 miljarder. Då får landstingen ett underskott på 2 miljarder, delvis som en följd av omvärderad pensionsskuld. Sektorns resultat är dock dopat av en återbetalning för försäkringspremier från AFA Försäkring på 10 miljarder.

År 2014 faller resultaten rejält, till endast 5 miljarder. Många av kommunerna och landstingen har svårt att få ihop sina budgetar för nästa år, men ändå väljer många kommuner att inte höja skatten.

Åren efter 2014 börjar befolkningsförändringar i form av en ökad andel äldre och barn ställa allt högre krav på sektorns finanser. Som en följd av allt mer omoderna och slitna anläggningar samt en kraftig urbaniseringstakt behöver också investeringsnivån öka ytterligare och därmed kommunernas och landstingens lån. Vi räknar med att vissa kommuner höjer medan andra sänker skatten. Vi beräknar att statsbidragen ökar med 18 miljarder mellan 2015 till 2017.

Med uppräknade statsbidrag, reallt 2 procent per år 2015–2017, och en resultatnivå som motsvarar halva målet för god ekonomisk hushållning, 9 miljarder, krävs en skattehöjning i landstingen på 31 öre jämfört med dagens nivå, med detta scenario klaras dock inte den offentliga sektors saldomål.

Ekonomiska förutsättningar

Resultatet för 2012 uppgick till 58 mkr exklusive jämförelsestörande poster. Budgeterat resultat uppgick till 38,6 mkr. Budgetöverskottet har flera förklaringsposter. Bl.a. blev skatteintäkterna högre än budgeterat. Vidare utnyttjades ej centralt budgeterade nämndsmedel i den utsträckning som budgeterats under året, bl.a. till följd av försenade investeringar. Enligt prognosen som lämnades i samband med delårsbokslutet beräknas kommunens resultat 2013 till 59,1 mkr. Detta innebär ett prognostiserat budgetöverskott om 45,9 mkr där 32,6 mkr förklaras av en premieåterbetalning från AFA försäkring.

Under budgetarbetet för 2013 såg det ekonomiska läget dystert ut. Det rådde stor osäkerhet i världsekonomin och prognoserna för tillväxten av skatteunderlaget reviderades ned för varje prognostillfälle under hösten. Samtidigt ökade Falkenbergs avgift i kostnadsutjämnningen med 20 mkr 2013 jämfört med 2012. För att inte ställa allt för höga krav på effektiviseringar i verksamheten under den konjunkturnedgång som beräknades pågå under planperioden sänktes målet att "resultatet ska uppgå till 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag" tillfälligt till 1 %. I budget 2013 understiger överskottet målet om 1 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. Tiden var dock allt för knapp för att vidta verkningfulla åtgärder för 2013 och för att uppnå målet inleddes ett förändrings- och utvecklingsarbete under våren 2013 som ledde fram till effektiviseringar motsvarande 18,9 mkr på helårsbasis.

Förändrings- och utvecklingsarbete

	Ekonomisk effekt 2014	Ekonomisk effekt helår
Kommunstyrelsen	-3 550	-3 600
Bygglövsnämnden	0	0
Kultur- och fritidsnämnden	-1 750	-1 750
Barn- och utbildningsnämnden	-3 500	-3 500
Tekniska nämnden	-1 425	-995
Socialnämnden	-6 000	-9 000
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-73	-73
Överförmyndarnämnden	0	0
Revisionen	-26	-26
Totalt	-16 324	-18 944

Regeringen räknar i budgetpropositionen för 2014 med de föreslagna ändringarna i systemet för kommunal-ekonomisk utjämning. För Falkenberg minskar avgiften i kostnadsutjämnningen med ca 20 mkr och det är framför allt på grund av förändringar i beräkningen av

standardkostnaderna i delmodellerna barnomsorg och individ- och familjeomsorg. I delmodellen äldreomsorg får kommunen ett sämre utgångsläge än tidigare.

Kommunen har i och med detta haft bättre förutsättningar i budgetarbetet för 2014 än under hösten föregående år.

Ekonomi i balans och resultatutjämningsreserv

Enligt kommunallagen krävs att kommunens ekonomi ska vara i balans. Den lägsta gränsen för en ekonomi i balans är att intäkterna årligen ska täcka kostnaderna. Falkenbergs kommun har inget underskott att återställa från tidigare år enligt balanskravet.

Kommunfullmäktige har fattat beslut om lokala riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av en resultatutjämningsreserv. Syftet med reserven är att den ska kunna användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Kommunen kan alltså under vissa förutsättningar reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv för att använda om resultatet efter balanskravsjusteringar vid bokslut är negativt. Retroaktivt för 2010-2012 finns 86,7 mkr avsatta i resultatutjämningsreserven i Falkenberg. Kommunen har också möjlighet att i samband med budgetarbetet planera att disponera resultatutjämningsreserven under det kommande året för att undvika kortsiktiga verksamhetsneddragningar. Falkenbergs kommun planerar inte att disponera resultatutjämningsreserven under planperioden.

Befolkningsutveckling

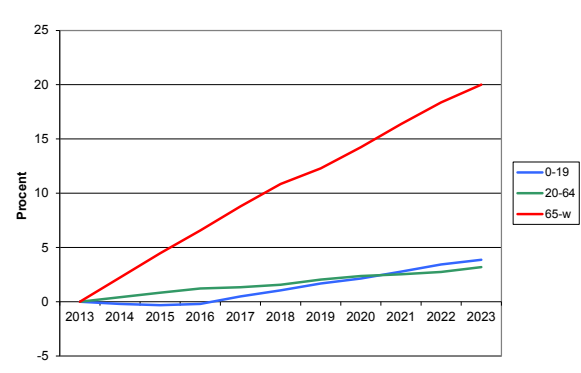
Prognos fördelat på antal invånare och ålder i Falkenbergs kommun 2013–2023

Ålder	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
0-19	9 314	9 295	9 284	9 295	9 360	9 412	9 471	9 513	9 573	9 634	9 674
20-34	7 008	7 082	7 130	7 211	7 239	7 283	7 297	7 324	7 326	7 345	7 368
35-49	7 661	7 619	7 612	7 568	7 502	7 475	7 507	7 554	7 603	7 621	7 656
50-64	8 147	8 212	8 264	8 315	8 379	8 415	8 477	8 479	8 466	8 477	8 520
65-74	5 124	5 238	5 404	5 511	5 563	5 602	5 554	5 570	5 578	5 577	5 568
75-84	3 025	3 095	3 099	3 183	3 323	3 435	3 612	3 758	3 936	4 108	4 233
85-w	1 430	1 459	1 504	1 514	1 534	1 582	1 590	1 615	1 633	1 654	1 694
Summa	41 708	42 000	42 297	42 598	42 901	43 204	43 509	43 813	44 116	44 416	44 713

Vid 2012 års slut var invånarantalet i kommunen 41 423 personer. Befolkningen i Falkenbergs kommun fortsätter således att öka. Enligt den prognos som gjorts för perioden 2013-2023 beräknas folkmängden öka och år 2023 vara uppe i 44 713 personer.

En stor del av den kommunala verksamheten konsumeras av brukare i åldersgruppen 0-19 år samt 65 år och äldre. Utvecklingen i åldersgrupperna där emellan kan visa hur framtida skatteunderlag kommer att utvecklas. I följande diagram visas de procentuella förändringarna av antalet invånare inom tre åldersgrupper de närmaste tio åren.

Procentuell förändring av antalet invånare inom åldersgrupper

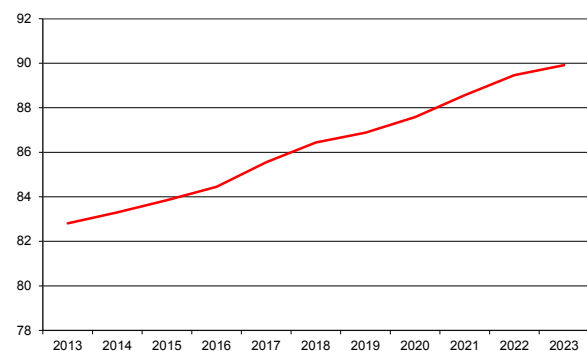

Antalet invånare i åldern 20-64 år ökar marginellt under perioden. Förändringen av antalet invånare i de lägre åldrarna är först negativ när babyboomens barn lämnar tonåren. Efter 2016 förväntas antalet i åldersgruppen öka igen pga. högre födelsetal. Den största procentuella ökningen återfinns inom åldersgruppen 65 år och äldre. Det är främst åldersspannet 65-84 år som uppvisar en markant ökning men även antalet personer över 85 år blir fler under tioårsperioden. Andelen äldre invånare är redan idag större i Falkenberg jämfört med genomsnittet i riket. Utvecklingen pekar mot att mer och mer resurser måste avsättas till att täcka behoven

av äldreomsorg. Det är också viktigt att de resurser som används för att producera dessa tjänster används så effektivt som möjligt.

Eftersom den största ökningen återfinns bland de yngre äldre har Falkenbergs kommun ännu möjlighet att under de närmaste åren arbeta för att finna nya lösningar och produktivitetssökningar inom äldreomsorgen, vilket är en utmaning som måste antas för att säkra välfärden.

Försörjningskvoten beräknas som summan av antal personer mellan 0-19 år och antal personer 65 år och äldre dividerat med antal personer 20-64 år multiplicerat med 100.

Under den närmaste tioårsperioden kommer försörjningskvoten i Falkenberg att öka från 82,8 till 89,9. Detta kan enkelt uttryckas som att 100 personer skulle behöva försörja nästan 83 unga och gamla i Falkenberg. Rikets totala försörjningskvot ligger runt 71. Det är den ökande andelen äldre som medför den starka ökningen. Redan 2013 är antalet över 64 år fler än antalet under 20 år i Falkenberg. Denna sammansättning av befolkningen medför även att kommunens medelskattekraft kommer att förbli låg. Medelskattekraften framgår av den totala beskattningsbara inkomsten delat med antalet invånare.

Kommunens skatteintäkter

Skattesatsen används för beskattning av kommunens eget skatteunderlag. Falkenbergs kommun har en skattesats på 21,10. Skatteunderlaget består av kommunmedborgarnas löneinkomster, övrig inkomst av tjänst, pensioner, inkomst av näringsverksamhet och övriga sociala ersättningar. Tillväxten av underlaget beror på löneökningar, höjda pensioner eller att antalet arbetade timmar ökar. Skatteunderlaget påverkas också av de avdrag som medborgarna har möjlighet att göra i sina inkomstdeklarationer.

Skatteintäkter kommer in i kommunkassan det år som de avser. Skatteintäkterna är preliminära fram tills taxeringen är slutgranskad i december påföljande år. Därför spelar prognoser över skatteunderlagets tillväxt stor roll för planeringen i kommuner och landsting. I budgetpropositionen fastställs skatteunderlagets tillväxttal som ska gälla för innevarande och nästkommande år. Är dessa för högt prognostiserade kommer de preliminära skatteintäkterna att justeras med en negativ slutavräkning. Omvänt gäller om tillväxttalen är för lågt prognostiserade. Då kommer de preliminära skatteintäkterna att justeras med en positiv slutavräkning. Om det redan vid budgetbeslutet framgår att tillväxttalen är för höga eller för låga ska en negativ respektive positiv slutavräkning budgeteras.

Om tillväxten av kommunens skatteunderlag skiljer sig från den genomsnittliga tillväxten i riket, justeras det via inkomstutjämnningen. Inkomstutjämnningens justering sker också i skatteavräkningen.

Falkenbergs kommun använder sig av SKL:s prognoser vad gäller skatteunderlagets tillväxt. Enligt SKL:s cirkulär 13:53 (131010) anges skatteunderlagets tillväxt för år 2013 till 3,5 %, för år 2014 till 2,9 %, för år 2015 till 4,6 % och för år 2016 till 5,6 %. Prognosen för 2014 reviderades ned i oktoberprognosen för att ta hänsyn till regeringens förslag om höjt grundavdrag för personer som fyllt 65 år.

Budgeterade skatteintäkter

Mkr	2014	2015	2016
Skatteintäkter	1 578 590	1 648 051	1 740 342
Slutavräkning 2014	-3 218		
Summa	1 575 372	1 648 051	1 740 342

Statsbidrag och kommunal fastighetsavgift

De generella statsbidragen utgörs av inkomst- och kostnadsutjämnning, regleringsbidrag/-avgift samt strukturbidrag. De utbetalas tillsammans med skatteintäkterna och är preliminära tills taxeringen är slutgranskad. Inkomstutjämnningen reglerar så att kommunen uppnår en garanterad nivå med 115 % av en uppräknad medelskattekraft. Kostnadsutjämnningen syftar till att utjämna för strukturella behovs- och kostnadsskillnader, t.ex. skillnader i andelen barn eller andelen äldre. Systemet ska däremot inte utjämna för skillnader i vald servicenivå, avgiftssättning och effektivitet.

Falkenbergs kommun är bidragstagare i inkomstutjämnningen. Skattekraften i Falkenberg är preliminärt beräknad till 90,9 % av riksgenomsnittet 2014 (ett skatteunderlag per invånare med 179 030 kr), vilket medför ett bidrag med 9 107 kr per invånare.

Kostnadsutjämnningen bygger på kommunens beräknade standardkostnader som jämförs med rikets genomsnittliga standardkostnader. Fram t.o.m. 2010 erhöll Falkenbergs kommun bidrag i kostnadsutjämnningen. 2013 betalar kommunen en avgift på 21,8 mkr. En översyn av den kommunala utjämnningen har skett och ett antal förslag på förändringar av systemet har föreslagits med införande 2014. Regeringen har tagit hänsyn till förändringarna i budgetpropositionen för 2014. Falkenbergs kommun gynnas av förändringarna och prognosen för kostnadsutjämnningen 2014 är en avgift om endast 1,8 mkr.

Utöver de generella statsbidragen utbetalas även utjämnning av LSS-kostnader mellan kommuner och kommunal fastighetsavgift tillsammans med skatteintäkterna. Den preliminära beräkningen år 2014 för LSS-utjämnningen är satt till ett bidrag med 26,7 mkr.

År 2008 ersattes den statliga fastighetsskatten på bostäder av en kommunal fastighetsavgift. Införandet var ekonomiskt neutralt såväl för kommunerna som för staten och fördelades ut som ett lika stort belopp per invånare i Sverige. Efter införandet tillförs den årliga intäktsförändringen respektive kommun. Intäktsförändringen fördelar sig olika mellan kommunerna beroende på prisläget och fastighetsbeståndet. Prognosen för fastighetsavgifterna 2014 är 79 mkr.

Regleringsbidrag/-avgift beräknas på totalnivån. Nettot av utjämningsbidrag, LSS-utjämnning och kommunal fastighetsavgift jämförs med de av staten anslagna medlen för kommunal utjämnning och genererar ett bidrag eller en avgift för kommunerna beroende på om de anslagna medlen till utjämnningen är högre eller lägre än nettot. Anslaget för kommunalekonomisk utjämnning föreslås i budgetpropositionen öka med 4,5 mrd 2014. Vissa tillskott har gjorts enligt finansieringsprincipen. 961 mkr gäller kompensation avseende förändringar i

inkomstutjämnings. Vidare har man beslutat om införanderegler som säger att de kommuner, som i och med förändringarna av utjämningsystemet, får en ökad kostnad, inledningsvis ska tilldelas införandebidrag. Detta leder till negativ effekt på regleringsposten och drabbar alla kommuner med lika många kronor per invånare. Falkenbergs kommuns regleringsbidrag för 2014 beräknas till 8,9 mkr.

Strukturbidraget är en ny post i och med förändringarna i utjämningsystemet och ges till de kommuner som är bidragstagare i inkomstutjämnings. Strukturbidraget ska kompensera bidragskommunerna för att regleringsposten minskar när nettokostnaderna i inkomstutjämnings ökar till följd av att avgiftskommunerna får en lägre avgift för skattekraft mellan 115-125 %.

Maxtaxan är i sin form ett generellt bidrag men utbetalas av Skolverket och inte tillsammans med preliminära skatteintäkter. För 2014 har intäkterna för maxtaxan budgeterats oförändrat till 11 mkr.

Budgerade statsbidrag

Mkr	2014	2015	2016
Inkomstutjämnings	380 572	397 333	419 564
Kostnadsutjämnings	-1 755	-1 774	-1 792
Regleringsbidrag/-avgift	9 100	5 353	-7 323
Strukturbidrag	4 346	4 393	4 438
LSS-utjämnings	26 705	26 992	27 268
Fastighetsavgift	78 987	78 987	78 987
Statsbidrag max-taxa	11 000	11 000	11 000
Summa	508 955	522 284	532 142

Finansnetto och internränta

I finansnettot ingår ränteintäkter på de lån som har förmedlats till de kommunala bolagen samt en förmedlingsavgift på 0,45 % som belöper på dessa lån. På de lån som förmedlats till bolagen vidaredebiteras den räntekostnad som kommunen betalar till bankerna.

De skuldreverser som upprättats mot Falkenbergs Stadshus AB och FNAB i samband med koncernbildandet samt den revers mot FaBo som upprättats i samband med avyttringen av Falkhallen och ishallen har under året lösts in mot bl.a. aktier i Stadshus AB. Detta har minskat kommunens ränteintäkter.

Kommunen har budgeterat aktieutdelningar från Falkenbergs Stadshus AB med 3 mkr 2013 och 3 mkr 2014. För kommunens befintliga egna lån har en räntesats om 3,29 % budgeterats för år 2014, 3,50 % för år 2015 och 3,80 % för år 2016. I denna räntesats har hänsyn tagits till räntesatser på befintliga swapar. För tillkommande

lån har räntenivån beräknats till en något högre nivå. Internräntan är för 2014 satt till 3 %. Internräntan ska spegla den långsiktiga kostnaden för utnyttjande av kommunens tillgångar. Internräntan används till att beräkna kapitalkostnader och hyreskostnaderna för nämnderna.

Arbetsgivaravgifter och övriga personalomkostnader

De sammantagna sociala avgifterna för arbetsgivaravgifter, pensionsavgifter och avtalsförsäkringar beräknas preliminärt till 38,46 % på lönekostnaderna 2014. Falkenbergs kommun har tidigare använt sig av det preliminära pålägget. Då arbetsgivaravgifterna är lägre för yngre och äldre anställda har de faktiska kostnaderna visat sig vara lägre än de kalkylerade. Därför används numera ett personalomkostnadspålägg, som i grunden utgår ifrån det preliminära pålägget, som tillhandahålls av SKL, men som justerats ner för att spegla de faktiska avgifterna i Falkenbergs kommun. I budget 2014 beräknas personalomkostnadspålägget i Falkenbergs kommun till 37,5 %, vilket är samma nivå som 2013. Av detta är 30,46 % beräknat för arbetsgivaravgifter, 0,21 % för avtalsförsäkringar och 6,83 % för kollektivavtalad pension.

Pensionskostnad

År 1997 ändrades pensionssystemet från intjänande av pensionspoäng, där kommunen ansvarade för framtida utbetalningar av tjänstepension, till avgiftsbestämda årliga avsättningar för tjänstepension. I dagsläget belastas den kommunala ekonomin av såväl pensionsutbetalningar från pensionsskulden, som avgifter för nyintjänad individuell pension för dagens anställda. Kostnaden för pensionsutbetalningar budgeteras centralt. Kostnaden för pensionsavgiften för dagens anställda budgeteras på nämndernas kostnadsställen, som en del av personalomkostnadspålägget för sociala avgifter.

De centralt budgeterade pensionsutbetalningarna kommer att växa inom de närmaste åren i takt med att fler och fler går i pension. Avgifterna för den individuella pensionen är 4,5 % på den pensionsgrundande inkomsten och avgifterna ökar enbart med löneökningstakten i framtiden. På grund av att kommunen minskat antal anställda till följd av att verksamheter lagts ut på entreprenad samt bildande av Räddningsförbund Väst beräknas budgeten för pensionsavgifter minska 2014 jämfört med 2013. De anställda som tjänar mer än 7,5 inkomstbasbelopp (424 500 kr 2013) per år har rätt till förmånsbestämd ålderspension. Falkenbergs kommun har valt en försäkringslösning för det. Den pensionspolicy som ger en pensionsförstärkning vid förtida uttag budgeteras till 6,5 mkr per år. De totala budgeterade pensionskostnaderna inkl. löneskatt framgår av tabellen nedan.

Budgerade pensionskostnader inkl. löneskatt 2014-2016

Mkr	2014	2015	2016
Pensionsutbetalningar	41,6	41,0	41,0
Pensionsförstärkning, visstidspensioner	6,5	6,5	6,5
Premier förmånspension	10,7	11,3	12,0
Pensionsavgift	53,3	54,4	55,7
Förvaltningskostnader	0,4	0,4	0,4
Summa	112,5	113,6	115,6

Kompensation för löneökningar

Liksom tidigare år avsätts medel för löneökningar centralt och fördelas ut till nämnderna först när lokala förhandlingar är avslutade. Medel för löneökningar har avsatts enligt SKL:s prognos på ökning av arbetskraftskostnader (enligt SKL cirkulär 13:53).

Justering internhyressystemet

I internhyressystemet regleras hyreskostnaderna till nämnderna. Samtliga kostnader ligger på tekniska nämnden och fördelas därifrån ut till övriga nämnder via interndebitering. I hyran ingår energikostnader, kapitalkostnader, kostnader för administration, försäkring, fastighetsskatt, säkerhet och bevakning samt fastighetsunderhåll. Kostnaden för fastighetsunderhåll är schablonberäknad utifrån yta medan övriga kostnader baseras på faktiska kostnader. Förändringar i hyran beror på tillkommande eller lämnad lokalyta samt uppräkning av övriga konsumtionskostnader.

Kompensation för prisökningar

Nämndernas övriga nettokostnader exkl. intäkter för fastställda taxor och avgifter har räknats upp enligt SKL:s prognos på uppräkning av övrig förbrukning (en sammanvägning av SKL:s prognos av KPIX och en uppskattad löneandel) för budget 2014, budgetram 2015 och plan 2016. Kostnader för köp av huvudverksamhet inom barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden, som till stor del består av köp av omsorg, vård och utbildning, räknas till 70 % upp med löneökningstakten och resterande 30 % som övrig nettokostnad. Dessa verksamheter är personalintensiva och följer i högre grad löneökningstakten än övriga kostnader. Uppräkningen av socialnämndens och barn- och utbildningsnämndens kostnader till kommunens kost- och städförvaltning har hanterats enligt denna princip. Vissa verksamheter, som inte följer den normala inflationen, regleras via avtal. Dessa kostnadsökningar äskar nämnderna särskilt om och de är därför undantagna från den generella priskompensationen. Även internhyreskostnader är undantagna från den generella prisuppräknningen då dessa justeras i nämndernas ramar separat. Nämnderna har i sina ramar tillförts beräknad generell prisuppräknning.

Justering för komponentavskrivningar

Beslut om att tillämpa komponentavskrivningar som är en del av de nya redovisningsreglerna (s.k. k3-reglerna) togs av kommunstyrelsen under våren 2013. Reglerna innebär en ändring av begreppet investeringar där tolkningen av investeringar tidigare avsåg åtgärder som innebär en standardhöjning jämfört med ursprunglig standard och som numera avser åtgärder som görs för att återställa standarden till ursprunglig standard. Medel som tidigare år har varit budgeterade i tekniska nämndens resultatbudget för underhåll på byggnader, vägar och industrispår har inför budget 2014 lyfts över till investeringsbudgeten.

Justering för kapitalkostnader

I budget 2014, budgetram 2015 och plan 2016 budgeteras och avsätts centralt kostnader för avskrivningar och internräntor för nya investeringar som ska tas i drift under perioden. När investeringen är slutförd och objektet driftsätts, tillförs den nämnd som kommer att bruka objektet budgetmedel för kapitaltjänstkostnader. I överensstämmelse med denna budgeteringsprincip måste nämndernas budgetramar årligen justeras med de kapitaltjänstkostnader som försvinner från redan tidigare aktiverade investeringar, eftersom ett minskande avskrivningsunderlag även sänker internräntekostnaden.

Övriga centralt budgeterade poster

Utöver redan nämnda avsättningar för löneökningar, avskrivningar och internräntor för nya investeringar, avsätts även övriga driftskostnader till nya investeringar centralt under kommunstyrelsen. Det innebär att när en nämnd tar i anspråk ett färdigställt investeringsobjekt måste nämnden begära de driftmedel, som tidigare initierats av nämnden, från de centrala medlen under kommunstyrelsen.

En reserv för eventuella kostnadsökningar till följd av nya avtal finns också avsatt centralt under planperioden. En central regleringspost har avsatts för ökade personalskulder (semester- och övertidsskuld) med 1,8 mkr 2014 och 1,6 mkr 2015 och 2016. Sänkningen beror på minskat antal anställda i kommunen. Medlen är avsatta för att kompensera för den värdeökning som löneökningarna medför på sparade semesterdagar och redan inarbetad tid. Övriga förändringar inom semesterskulden hanteras av nämnderna då avsättning till skulden kostnadsredovisas hos dem i samband med intjänandet av semester.

Totalt uppgår centralt budgeterade medel för löneökningar, reserv och kapital- och driftskostnader för nya investeringar till 58,9 mkr 2014 och 116,4 mkr och 184,3 mkr för åren 2015 och 2016. Dessa medel är ackumulerade och fördelas ut till nämnderna när kostnaderna uppstår och är fastställda.

EKONOMISTYRNINGSPRINCIPER

Verksamhetsplan 2014

Samtliga nämnder ska som ett led i kommunens planerings- och uppföljningsprocess upprätta en verksamhetsplan för 2014. Verksamhetsplanen ska särskilt beskriva nämndernas åtaganden utifrån fastställd budgetram. Sambanden mellan mål, kvalitet, verksamhet och ekonomi ska framgå. Styrtalet m.m. ska vara konstruerade så att uppfyllelsen av kommunfullmäktiges övergripande mål, och de egna mål som nämnderna har lagt fast utifrån de övergripande målen, kan följas upp.

Nämnderna ska besluta om sina verksamhetsplaner så att dessa kan redovisas för kommunstyrelsen i februari 2014.

Resursfördelning

Kommunen använder en resursfördelningsmodell till förskoleverksamhet, grundskola, gymnasieskola, äldreomsorg, handikappomsorg samt individ- och familjeomsorg, som baseras på volymförändringar inom verksamheterna. Budgetjusteringarna bygger på åpriser beräknade utifrån budgeterad nettokostnad per barn, elev eller brukare.

Nämndernas rätt till omfördelningar inom budgetram

Från och med budget 2014 gäller att nämnderna fritt får fördela medel inom sina budgetramar. Tidigare har fullmäktiges anvisning till verksamhetsområde (förskola, grundskola, äldreomsorg osv.) varit styrande för nämndens fördelning inom budgetramen. Liksom tidigare ska nämnderna genomföra fullmäktiges intentioner och återkoppling avseende tilldelning för särskilt ändamål ska ske i samband med årsbokslut. Särskilda omfördelningar mellan verksamhetsområden ska redogöras för i budgetunderlagen. En mer detaljerad anvisning kommer att lämnas.

Budgetuppföljning

Enligt kommunfullmäktiges övergripande mål ska kommunen ha en sund ekonomi i långsiktig balans. Respekt för gällande budgetramar är grundläggande för kommunens långsiktiga handlingsfrihet. Inom given budgetram ska verksamheten präglas av ett effektivt resursutnyttjande. Gällande budgetramar ska hållas.

Budgetprocessen ska överensstämja med den modell som fullmäktige beslöt 2007. Innebörden i detta beslut är att budgetarbetet och budgetbeslut i hög grad ska koncentreras på det andra året i planperioden. Syftet med beslutet är att skapa en god framförhållning i ekonomistyrningen.

Nämnderna ska utifrån sin ram ta ett självständigt an-

svar för ekonomin. Nämnderna har ansvar och befogenheter att fatta nödvändiga beslut för att hålla budgeten. Nämnderna ska ha en långsiktighet i sina prioriteringar och utveckla former för att se över befintlig verksamhet samtidigt som nödvändig utveckling måste beaktas. För att klara ett utfall i balans måste samtliga nämnder ha full kontroll över den ekonomiska utvecklingen över året. Det betyder att nämnderna måste skaffa sig och upprätthålla goda rutiner när det gäller budgetuppföljningen. Vid befarat överskridande ska förvaltningschef omedelbart utarbeta förslag till åtgärder som ska föreläggas nämnden och därefter rapporteras till kommunstyrelsen.

Enligt fastställd rutin ska nämnderna månadsvis rapportera ekonomisk uppföljning med prognos och kommentarer till kommunstyrelsen. Vid tertialboks slutet efter april och augusti lämnas en mer utförlig rapport över läget i kommunens verksamhet och ekonomi tillsammans med uppföljning av kommunfullmäktiges mål samt prognos över kommunens ekonomi totalt. Månadsuppföljning och tertialuppföljning ska behandlas i nämnd eller arbetsutskott innan rapportering sker till kommunstyrelsen.

Hantering av överskott och underskott vid årsbokslut

Vid diskussion om över- och underskott ska kommunstyrelsen pröva om nämnderna ska föra med sig över- eller underskott till det nya verksamhetsåret. Nämnd kan till kommunstyrelsen göra framställning om ev. resultatöverföring. Motivering ska ges liksom beskrivning av hur överskottet ska användas. Överskott får inte användas till långsiktiga åtaganden som ökar kostnadsnivån. I prövningen av sådan framställning ska hänsyn tas till utförda prestationer och grad av måloppfyllelse samt kommunens totala resultat för aktuellt år.

I samband med diskussioner om över- och underskott kan nämnd även hos kommunstyrelsen göra framställning om överförande av medel för er genomförda budgeterade investeringar till nytt verksamhetsår.

Slutligt beslut om överförande av över- och underskott samt av medel för ej genomförda investeringar ska fattas av kommunfullmäktige senast i mars månad.

Överföring av centralt avsatta medel till nämndernas ramar

Nämnd ska till kommunstyrelsen inkomma med förslag till överföring av centralt avsatta medel, såsom löneökningar, drifts- och kapitalkostnader för nya investeringar osv. Kommunstyrelsen fattar beslut om överföring av centralt avsatta medel till nämnd.

FINANSIELLA PRINCIPER

Falkenbergs kommun använder sig av en finansiell analysmodell som bygger på fyra aspekter, vilka är viktiga ur ett finansiellt perspektiv när kommunens ekonomi skall bedömas. Syftet med modellen är att, genom analys av de fyra aspekterna, på ett sammanhållet sätt kunna beskriva och identifiera kommunen finansiella styrkor och svagheter.

Den finansiella analysen utgår från det ekonomiska resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållandet och kontrollen över den finansiella utvecklingen. Resultat och kapacitet visar balansen mellan intäkter och kostnader samt vilken kapacitet kommunen har att möta finansiella svårigheter på längre sikt. Riskaspekten visar om det föreligger några risker som kan påverka resultat och kapaciteten medan kontrollaspekten visar vilken kontroll kommunen har över den finansiella utvecklingen.

Nettokostnadsandel

Nyckeltalet mäter hur stor del av skatteintäkterna och de generella statsbidragen som går åt till att finansiera verksamhetens nettokostnader, inklusive avskrivningar och finansnetto. Skulle denna andel överstiga 100 % måste kommunen låna eller ta av sparade medel för att finansiera den löpande verksamheten.

Nettokostnadsandel i % av skatter och generella statsbidrag	Bokslut 2012	Prognos 2013	Budget 2014	Ram 2015	Plan 2016
Verksamheten	92,8	93,5	93,9	92,9	92,6
Avskrivningar	3,2	3,5	3,8	4,0	4,1
Finansnetto	-0,6	0,1	0,1	0,3	0,4
Totalt	95,4	97,1	97,8	97,2	97,1

Investeringsvolym och självfinansieringsgrad

Självfinansieringsgraden mäter hur stor del av nettoinvesteringarna som har finansierats via internt tillförda medel, dvs. årets resultat exkl. avskrivningar och andra poster som inte påverkar likviditeten. Överstiger nyckeltalet 100 % kan investeringarna finansieras helt via internt tillförda medel.

Investeringsvolymen från 2007 t.o.m. 2012 har varit relativt hög och i snitt uppgått till ca 150 mkr. Enligt prognosen för 2013 beräknas investeringarna uppgå till ca 160 mkr. De budgeterade investeringarna för 2014 är fortsatt hög och beräknas uppgå till 188 mkr. År 2015 beräknas investeringarna öka till 218 mkr och nå sin topp. Stora investeringar som är budgeterade 2014 är Smedjans förskola, Werners hages förskola, Tallgläntan hus A och Korsets förskola.

Kommunens självfinansieringsgrad har sedan 2008 varit

Nettokostnadsandelen har under de senaste åren understigit 98 %, vilket är i linje med det mål som kommunen haft. Detta innebär att minst 2 % av skatteintäkterna och de generella statsbidragen ska utgöras av vinst. Målet 2013 sänktes tillfälligt till 99 % under den konjunkturnedgång som antogs föreligga under planperioden. Förutsättningarna ser inför 2014 bättre ut och för planperioden 2014-2015 är målet åter 98 %. Prognosen för 2013 visar på en nettokostnadsandel på 97,1 %.

Mellan åren 2013 och 2014 ökar, enligt budget och den prognos som är upprättat för 2013, verksamhetens nettokostnad med 3,8 %, medan skatteintäkterna och de generella statsbidragen endast beräknas öka 2,9 %. Detta är anledningen till att nivån på nettokostnadsandelen beräknas försvagas med 0,7 procentenheter under 2014. Enligt ram 2015 och plan 2016 beräknas nivån på nettokostnadsandelen ligga i paritet med 2013 igen. 2015 beräknas nettokostnaden öka 3,1 % medan skatteintäkterna och de generella statsbidragen ökar 4,1 %. År 2016 är nettokostnadsökningen i paritet med ökningen av skatteintäkterna och de generella statsbidragen och andelen hamnar därmed på samma nivå som 2015.

Med dessa nivåer på nettokostnadsandelen har kommunen bättre möjligheter att möta finansiella svårigheter längre fram.

hög och investeringarna har kunnat finansieras via internt tillförda medel, bortsett 2011 då självfinansieringsgraden uppgick till 82 %. Trots att investeringsnivån varit hög har investeringarna lyckats finansieras via de goda resultaten.

Enligt prognosen för 2013 kommer inte investeringarna helt kunna finansieras via resultatet utan endast till 73 %. Resterande del kommer då få finansieras via sparade medel eller externa lån. Enligt budgeten för 2014 och plan 2015 kommer endast ca 60 % av investeringarna kunna finansieras via resultatet, vilket beror på fortsatt hög investeringsvolym. Enligt plan 2016 beräknas återigen investeringarna till fullo kunna finansieras via resultatet främst pga. starkare resultat, men också då investeringsvolymen minskar.

Sammantaget kommer kommunen inte kunna finansiera sina investeringar fullt ut förrän 2016 igen. Detta då det både kommer att redovisas starkare resultat samtidigt som investeringsnivån minskar.

Investeringsvolym	Bokslut 2012	Prognos 2013	Budget 2014	Ram 2015	Plan 2016
Medel från verksamheten	167,5	116,3	108,5	132,1	160,2
Nettoinvesteringar	165,1	159,2	188,0	218,0	90,7
Självfinansieringsgrad, %	100%	73%	58%	61%	100%

Soliditeten

Soliditeten är ett mått på hur kommunens långfristiga finansiella betalningsstyrka utvecklats och visar hur stor del av tillgångarna som finansierats med eget kapital.

Soliditeten 2012 uppgick till 33,2 % inklusive de förmedlade lånen och 51,9 % om de förmedlade lånen exkluderas. Det är rimligt att exkludera dessa då fordran avseende lånen räknas med i nyckeltalet, medan den motsvarande skulden inte inkluderas i beräkningen. Enligt prognosen 2013 ökar soliditeten något (1,6 procentenheter), jämfört med året innan, då eget kapital ökar

mer än de totala tillgångarna (exklusive förmedlade lån). Enligt budget 2014 och ram 2015 kommer nivån uppgå till samma nivå som 2013, då ökningen av eget kapital och ökningen av totala tillgångar ligger i paritet med varandra. Enligt plan 2016 kommer soliditeten öka ytterligare (drygt 1 procentenhet). Detta beror dels på ett starkare resultat 2016 än tidigare år, men också på att tillgångsökningen är mindre än tidigare år. Det är främst materiella anläggningstillgångar som bidrar till den mindre ökningen av tillgångarna. Investeringsnivån är lägre samtidigt som avskrivningsnivån är högre pga. tidigare investeringsnivå.

Soliditet	Bokslut 2012	Prognos 2013	Budget 2014	Ram 2015	Plan 2016
Soliditet exkl. förmedlade lån, %	51,9	53,5	53,9	53,9	55,1
Soliditet exkl. förmedlade lån, inkl. pensionsskulden, %	8,8	11,6	13,5	16,2	18,4

Låneskuld och tillgångarnas skuldfinansieringsgrad

Tillgångarnas skuldfinansieringsgrad är ett annat mått på kommunens kapitalstruktur och betalningsberedskap och beskriver den del av tillgångarna som har finansierats med främmande kapital

Tillgångarnas skuldfinansieringsgrad minskar med 1,6 procentenheter från utfall 2012 till prognos 2013 och uppgår 2013 till 46,5 % (exklusive förmedlade lån). Anledningen är att tillgångarna ökar 2,2 % samtidigt som skulderna minskar 1,3 %. Det är de materiella anläggningstillgångarna som står för den största ökningen av tillgångarna. De två följande åren (2014-2015) beräknas nyckeltalet ligga i paritet med 2013. Skuldfinansieringsgraden kommer enligt plan 2016 sjunka ytterligare 1,2 procentenheter. Detta beror på att skulderna inte

beräknas öka medan tillgångarna ökar 3 %. Nyckeltalet har samband med självfinansieringsgraden där investeringarna till fullo beräknas finansieras via internt tillförda medel under 2016.

I tabellen redovisas skuld per invånare. Att skulden per invånare ökar kraftigt 2013 beror på en ökning av pensionsförpliktelsen med 58 mkr och att de förmedlade lånen ökat 157 mkr. Mellan åren 2013 och 2015 sker också en kraftig ökning, vilket beror på att de förmedlade lånen ökar 115 mkr samtidigt som kommunens skulder ökar ca 110 mkr.

Tillgångarnas skuldfinansieringsgrad kommer alltså att ligga relativt konstant, men minskar enligt plan 2016 beroende på att investeringarna till fullo finansieras via resultatet.

Låneskuld	Bokslut 2012	Prognos 2013	Budget 2014	Ram 2015	Plan 2016
Totala långfristiga skulder	1 452,4	1 608,4	1 720,9	1 843,4	1 890,9
-varav förmedlade till koncernbolag	1 182,0	1 339,0	1 394,0	1 454,0	1 504,0
-varav finansiell leasing vindkraftverk	81,3	78,8	76,3	73,8	71,3
-varav övriga långfristiga skulder	8,3	8,6	8,6	8,6	8,6
-varav kommunens skuld	180,8	182,0	242,0	307,0	307,0

Tillgångarnas skuldfinansieringsgrad	Bokslut 2012	Prognos 2013	Budget 2014	Ram 2015	Plan 2016
Exklusive förmedlade lån	48,1%	46,5%	46,1%	46,1%	44,9%
Inklusive förmedlade lån	66,8%	67,1%	67,0%	66,8%	66,2%

Skuld/invånare, tkr	Bokslut 2012	Prognos 2013	Budget 2014	Ram 2015	Plan 2016
Skuld inkl pensionsåtagande (inkl förm lån)	68,4	73,5	75,0	77,7	78,8
Skuld exkl pensionsåtagande (inkl förm lån)	46,7	50,5	52,8	55,8	57,0
Skuld inkl pensionsåtagande, exkl förm lån	39,8	41,2	41,4	42,7	42,7
Skuld exkl pensionsåtagande, exkl förm lån	18,2	18,2	19,2	20,8	20,8

Likviditeten

Nyckeltalet är ett mått på kommunens betalningsförmåga på kort sikt.

Kassalikviditeten uppgick 2012 till 51,2 % och sjunker till 49,1 % enligt prognos 2013. Mellan prognos 2013 och ram 2015 sjunker likviditeten med 12 procentenheter, till 37,1 %. Anledningen till denna minskning är att kassan sjunker med ca 55 mkr (25 %) under perioden medan korta skulder endast sjunker med 6 mkr (1,2 %). En av anledningarna till att likvida medel sjunker är att likviderna används till investeringar. Under åren 2014-2016 planeras investeringar uppgående till totalt 496,7 mkr att genomföras. Under samma period plane-

ras kommunen uppta nya lån om totalt 125 mkr. Resterande del kommer att finansieras via resultatet och sparade medel. Enligt plan 2016 ökar kassalikviditeten igen till tidigare nivåer, då kassan ökar igen. Anledningen till detta är att resultatet är starkare och att investeringarna är betydligt mindre än de två föregående åren.

Det som skiljer balanslikviditeten från kassalikviditeten är att korta fordringar och varulager ingår i beräkningen. Balanslikviditeten minskar under åren 2014-2016. Minskningen följer i princip kassalikviditetens trend och det är minskningen av likvida medel som är orsaken till förändringen av nyckeltalet. Detta dämpas något då lager och korta fordringar totalt ökar ca 20 mkr under planperioden.

Likviditet	Bokslut 2012	Prognos 2013	Budget 2014	Ram 2015	Plan 2016
Kassalikviditet	51,2	49,1	40,0	37,1	49,0
Balanslikviditet	101,8	96,5	91,7	86,9	101,0

Pensionsförpliktelse

Kommunens pensionsförpliktelse, som är intjänad före 1998, redovisas inte i balansräkningen, utan som en ansvarsförbindelse.

Enligt de beräkningsantagande som finns idag kommer pensionsförpliktelsen att minska något över planperioden. Det finns en avsättning i balansräkningen om 181

mkr som är avsedd att möta kostnaden för utbetalningar från denna pensionsförpliktelse. Även avsättningarna till pensioner beräknas minska något under planperioden. Minskningen mellan bokslutet 2012 och prognosen 2013 beror på att Räddningsförbundet i Väst övertog delar av skulden då räddningstjänstens verksamhet togs över av dem.

Pensionsskuld och pensionsförpliktelse	Bokslut 2012	Prognos 2013	Budget 2014	Ram 2015	Plan 2016
Pensionsförpliktelse	896,4	954,1	919,9	911,4	908,4
-varav avsatt i balansräkningen	-181,0	-181,0	-181,0	-181,0	-181,0
Avsättning pensioner	28,2	20,6	17,2	15,2	14,0

RESULTATBUDGET

Mkr	Bokslut 2012	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Ram 2015	Plan 2016
Verksamhetens intäkter och kostnader	-1 833,4	-1 940,4	-1 892,3	-1 957,6	-2 015,2	-2 104,1
Avskrivningar	-64,0	-72,9	-71,2	-79,8	-85,9	-94,1
Verksamhetens nettokostnad	-1 897,4	-2 013,3	-1 963,5	-2 037,4	-2 101,1	-2 198,2
Skatteintäkter	1 468,6	1 524,0	1 533,4	1 575,4	1 648,1	1 740,3
Statsbidrag och kommunal fastighetsavgift	506,9	496,7	491,2	509,0	522,3	532,1
Finansiella intäkter	47,6	43,3	38,5	41,5	47,9	56,8
Finansiella kostnader	-35,2	-37,5	-40,5	-43,4	-55,4	-66,2
Årets resultat	90,5	13,2	59,1	45,0	61,7	64,8

VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER

Tkr	2014	2015	2016
Nämndernas ramar			
Kommunstyrelsen	160 671	159 070	159 436
Kommunstyrelsens affärsverksamhet	-2 871	-3 161	-3 161
Vårdnadsbidrag	2 500	2 500	2 500
Bygglövsnämnden	6 065	6 180	6 319
Kultur- och fritidsnämnden	95 122	95 814	96 932
Barn- och utbildningsnämnden	872 389	867 637	869 634
Tekniska nämnden	46 378	47 586	48 232
Socialnämnden exkl. försörjningsstöd bidrag	749 478	761 846	791 719
Försörjningsstöd	30 000	30 000	30 000
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	6 857	6 878	6 903
Revisionen	1 271	1 292	1 317
Summa nämndernas ramar	1 967 860	1 975 643	2 009 832
Övriga kommungemensamma poster			
<i>Externa poster</i>			
Pensionskostnader totalt	112 537	113 635	115 634
Ökning semesterlöneskuld	1 800	1 600	1 600
<i>Interna poster</i>			
Interna räntor	-42 884	-45 376	-50 780
Interna pensionsavgifter	-63 074	-64 865	-66 970
<i>Budgetregleringsposter nämnderna</i>			
Avsättningar för löneökningar samt drift- och kapitalkostnader för nya investeringar	61 201	120 484	188 906
Summa nettokostnad	2 037 440	2 101 121	2 198 222

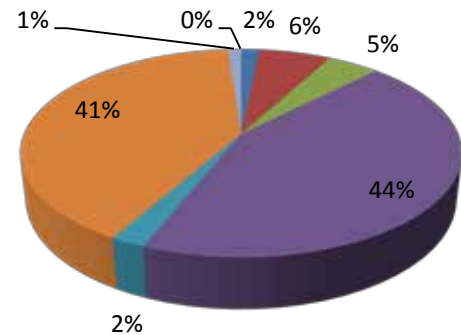
BALANSBUDGET

Mkr	Bokslut 2012	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Ram 2015	Plan 2016
Anläggningstillgångar						
Materiella anläggningstillgångar	1 384,8	1 541,6	1 466,7	1 574,9	1 707,0	1 703,6
Finansiella anläggningstillgångar	1 399,8	1 507,5	1 544,6	1 599,6	1 659,6	1 709,6
Summa anläggningstillgångar	2 784,6	3 049,1	3 011,3	3 174,5	3 366,6	3 413,2
Omsättningstillgångar						
Lager	43,8	55,0	45,0	48,0	51,0	54,0
Fordringar	200,1	155,0	185,0	195,0	185,0	195,0
Övriga kortfristiga placeringar	28,7	20,5	28,0	20,5	20,5	20,5
Kassa och bank	218,6	95,7	210,0	167,4	155,6	214,4
Summa omsättningstillgångar	491,2	326,2	468,0	430,9	412,1	483,9
SUMMA TILLGÅNGAR	3 275,8	3 375,3	3 479,3	3 605,4	3 778,7	3 897,1
Eget kapital						
Eget kapital	1 087,0	1 096,9	1 146,1	1 191,1	1 252,8	1 317,6
- varav årets resultat	90,5	13,2	59,1	45,0	61,7	64,8
Avsättningar						
Pensioner och liknande förpliktelser	209,2	207,8	202,0	198,2	196,2	195,0
Övriga avsättningar	44,6	21,0	37,8	25,3	11,8	14,3
Summa avsättningar	253,8	228,8	239,8	223,5	208,0	209,3
Skulder						
Långfristiga skulder	1 452,4	1 649,7	1 608,4	1 720,9	1 843,4	1 890,9
Kortfristiga skulder	482,6	399,9	485,0	469,9	474,5	479,3
Summa skulder	1 935,0	2 049,6	2 093,4	2 190,8	2 317,9	2 370,2
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	3 275,8	3 375,3	3 479,3	3 605,4	3 778,7	3 897,1
Panter och ansvarsförbindelser						
Pensionsförpliktelse (inkl löneskatt)	896,4	891,5	954,1	919,9	911,4	908,4
Leasing	81,3	78,9	78,8	76,3	73,8	71,3
Övrigt	289,9	290,0	290,0	290,0	290,0	290,0

Fördelning av kommunens kostnader

Fördelning av nämndernas nettokostnader på verksamhetsområden

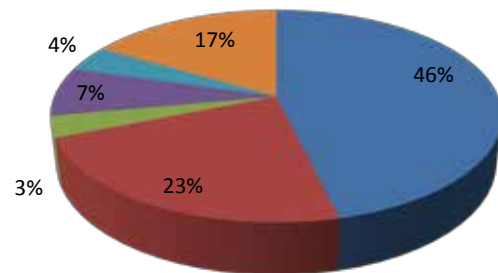
Pedagogisk verksamhet, skolor och barnomsorg står för nästan hälften av kommunens kostnader. Tillsammans med vård och omsorg om äldre och funktionsnedsatta samt stöd till utsatta utgör det 85 % av kommunens nettokostnader. Resterande kostnader fördelas mellan kultur och fritid, infrastruktur, särskilt riktade insatser samt politisk verksamhet.

- Politisk verksamhet
- Infrastruktur, skydd m.m.
- Kultur och fritid
- Pedagogisk verksamhet
- Gemensamma verksamheter
- Vård och omsorg
- Särskilt riktade insatser
- Affärsverksamhet

Fördelning av nämndernas kostnader på kostnadslag

De stora kostnadsposterna i kommunen är personalkostnader och kostnader för köp av verksamhet, vilka utgör nära 70 % av kommunens totala kostnadsmassa.

- Personalkostnader
- Köp av verksamhet
- Bidrag
- Lokalhyror
- Avskrivning och internränta
- Övriga kostnader

INVESTERINGSBUDGET 2014-2018

De totala investeringarna för 2014 är budgeterade till 188 mkr samt till 219 mkr respektive 91 mkr för åren 2015 och 2016.

Kommunstyrelsen har beslutat att, enligt de nya redovisningsreglerna som träder i kraft 2014, tillämpa komponentavskrivning i kommunens anläggningsregister. Olika delar av en anläggning kommer att skrivas av på olika lång tid utifrån de olika delarnas förväntade livslängd. Samtidigt kommer de åtgärder som tidigare kallades underhåll och bokfördes på driften att enligt de nya reglerna bokföras som investeringar vilket ger en mer rättvisande bild av det bokförda värdet på en anläggning jämfört med verkligheten. Underhåll på byggnader och infrastruktur för 18,7 mkr har därför lyfts bort från tekniska nämndens budgetram och flyttats till investeringsbudgeten. I samband med detta har ramen för underhållsåtgärderna på vägar och gator utökats till 25,1 mkr 2014 och 30,1 mkr under resten av planperioden.

Förskola, grundskola och gymnasium

För satsningar inom förskola, grundskola och gymnasium har 225,9 mkr avsatts under planperioden. För att inom barnomsorgen möta ökad efterfrågan samt minska barngrupperna har medel avsatts för utökning av antalet förskoleavdelningar. Under 2014 planeras nya förskolor bli byggda i Skogstorp och nya stationsområdet, vilket innebär att fyra befintliga avdelningar får nya lokaler och att fyra nya avdelningar tillkommer. Under 2015 planeras ytterligare två förskolor, en norr om nya stationsområdet och en centralt belägen, vilket kommer att skapa en ny avdelning och ge nya lokaler till sju befintliga avdelningar.

Under 2014 har medel för projektering av gymnasieskolan avsatts som kommer att ligga till grund för vidare investeringar i fastigheterna. Medel finns också avsatta för ventilationsåtgärder och för energibesparande åtgärder i skolor. Utöver inventarier i samband med ny- eller ombyggnad av lokaler förfogar barn- och utbildningsnämnden över ett årligt anslag för lokalanpassningar, inventarier och arbetsmiljöåtgärder. Anslaget har utökats och innefattar även åtgärder för att skapa utvecklande lärmiljöer.

Äldre- och handikappomsorg

Inom socialnämndens område avsätts 20 mkr till lokalinvesteringar och reinvesteringar under planperioden. Ytterligare 40 platser för särskilt boende kommer att behövas under 2017. Medel för uppförande är avsatta i Fa-Bos investeringsbudget. Under 2014 kommer ett beslut att tas i socialnämnden om uppförandet.

För reinvesteringar inom socialnämndens område avsätts anslag årligen. I denna post ingår reinvesteringar

i sängar, takliftar och mobila liftar. Utöver de löpande investeringarna finns medel avsatta för inventarier till det nya särskilda boendet samt till Ätranhemmet.

Kultur och fritid/idrott

Inom kultur- och fritidsområdet finns medel anslagna för ombyggnad av Falkenbergs idrottshall samt en ny idrottshall i Glommen. På Falkenbergs idrottsplats kommer en investering att göras under 2015 i nytt konstgräs. Projektering för en arena på Kristineslätt påbörjas 2014 och investeringsmedel avsätts under 2015. Föreningslån till investeringar i idrottshallar är ett projekt som syftar till att ge föreningar möjlighet att låna pengar av kommunen, medel finns budgeterade 2014 till Vessigebros idrottsplatsförening.

Till biblioteksverksamheten avsätts medel för utbyte av biblioteksfordonet under 2018 samt medel för att införa självbetjäning på filialbibliotek för att kunna ha öppet även när det är obemannat. En ny basutställning på museet beräknas bli färdig 2015. Medel avsätts till att inreda en informationslokal för Hertingprojektet. I anslutning till informationslokalen finns även medel avsatta för information om Laxrökeriet och dess verksamhet.

Den investering i en parkouranläggning, som det är avsatt medel till under 2014, förväntas locka ungefär samma åldersgrupper som skateboardparken och kommer även denna att lokaliseras till friluftsområdet Vallarna.

Kultur- och fritidsnämnden förfogar över årligen återkommande anslag för investeringar i konst, reinvesteringar i anläggningar, parksoffor, maskiner och fordon samt till reinvesteringar i Klitterbadet och Falkhallen. Till Klitterbadet finns även medel tilldelade för klortillverkning. Totalt avsätts 156,7 mkr under planperioden inom idrott-, kultur- och fritidsområdet.

Infrastrukturella investeringar

För infrastrukturella investeringar i gator, belysning och hamn samt offentliga toaletter har totalt 122,8 mkr avsatts under perioden 2014-2018. Under 2014 ska badbryggan på Skrea strand rustas upp och en utveckling av Lövstaviksområdet kommer att ske.

Till satsningar på övriga offentliga lokaler har medel avsatts 2014 för en toalett vid Falkenbergs nya bussterminal och ytterligare en toalett vardera vid Ringsegård och Rosendahl. Längre fram under planperioden kommer toaletterna på Klittervägen och Bacchus att ersättas och utöver dessa ytterligare tre stycken toaletter under 2017.

Medel har avsatts för satsningar i centrum och i lokalsamhällen liksom för utredning om projektet ”stråket, staden stranden”. Restaurering av Laxbron planeras

2014 och medel för belysning finns anslaget för bl.a. Laxpromenaden, Lönestigsvägen, i Ringsegård och i Skogstorp. Gång- och cykelvägar planeras mellan Olofsbo och Glommen, Vessigebro och Vinberg samt mellan Falkenberg och Ullared

För Ullared har en plan tagits fram för bussterminal med kompletterande funktioner, såsom kiosk och parkering vilket beräknas bli klart under 2014. En utökning av parkeringen vid nya järnvägsstationen planeras 2018.

I planen finns också medel avsatta till vågbrytare i Glommens hamn.

Övriga investeringar

Medel finns avsatta, med totalt 7,7 mkr, för ombyggnad och anpassningar i Stadshuset. Lokalisering och tillgänglighetsanpassningar av K-center, utrymningsvägar, lunchrum, cykelförråd, entréutrymmen och arkiv finns med under planperioden.

Kommunstyrelsen har att förfoga över årligen avsatta medel till IT-investeringar. Dessutom finns utrymme för investering istället för leasing inom kommunen. Medel ska användas först då kostnadsbesparingar kan uppvisas till fördel för investering istället för leasing. För Hertings kraftverk finns medel avsatta för nytt ställverk.

Organisationen kost- och städservice har en årlig reinvesteringarbudget. De närmsta åren kommer denna att vara högre för att komma i fas med verksamheten.

Projektet för att åtgärda enkelt avhjälpna hinder, som syftar till att tillgänglighetsanpassa kommunens fastigheter, har pågått sedan 2007 och planeras bli färdigt under 2014. För garantiarbeten som görs efter att garantibesiktningen gjorts på nya byggnader finns 700 tkr avsatt årligen för eventuella åtgärder. Totalt avsätts 152,7 mkr till övriga investeringar under planperioden.

Driftmedel för ny brandstation i Ullared finns avsatt centralt.

Projektbudget

Projektbudget är total budget för ett investeringsprojekt. För löpande investeringsprojekt med ett årligt återkommande anslag, såsom reinvesteringar socialnämnden och trafiksäkerhetshöjande åtgärder m.m. anges som projektbudget 2014 års budget.

Investeringar med anmärkning "Bearbetning"

Ett antal investeringar är märkta med anmärkning om bearbetning, vilket betyder att förstudie skall göras på dessa investeringar för att sedan beslutas av kommunfullmäktige före igångsättning. För 2014 har investeringar till

en summa av 44,3 mkr beteckningen bearbetning och för nästkommande åren 2015-2018 är beloppen 130,7 mkr, 35,8 mkr, 31,4 mkr respektive 37,8 mkr.

Drift nya investeringar

Medel för de kapitalkostnader och driftkostnader, som de beslutade investeringarna genererar är avsatta centralt och överförs till respektive nämnd då investeringen aktiveras.

INVESTERINGSPLAN 2012-2016, tkr	Prognos						
	Projekt budget	utfall t.o.m. 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	Plan 2018
FÖRSKOLA, GRUNDSKOLA, GYMNASIUM							
Lokalinvesteringar	199 663	43 000	84 463	52 200	500	4 000	33 000
Inventarier	15 300	0	12 400	12 900	8 800	8 800	8 800
Summa förskola, grundskola, gymnasium	214 963	43 000	96 863	65 100	9 300	12 800	41 800
VÅRD OCH OMSORG							
Lokalinvesteringar	162 650	160 000	1 650	1 000	0	0	0
Inventarier	6 900	0	4 000	2 500	2 500	5 400	2 500
Summa vård och omsorg	169 550	160 000	5 650	3 500	2 500	5 400	2 500
KULTUR- OCH FRITID							
Idrott- och anläggningar	144 900	2 600	10 800	83 900	27 500	26 900	2 500
Kultur	4 375	300	1 375	1 050	300	450	1 900
Summa kultur- och fritid	149 275	2 900	12 175	84 950	27 800	27 350	4 400
INFRASTRUKTUR							
Gator och cirkulationsplatser	38 200	0	10 950	19 000	16 550	9 550	8 550
Gång/cykelvägar	28 732	5 000	13 472	8 560	3 700	1 000	1 000
Gatubelysning	6 793	1 376	4 117	2 400	1 550	1 850	1 500
Hamn, bussterminal, industrispår	5 100	0	4 100	1 100	100	100	100
Offentliga toalettbyggnader	9 539	1 022	2 084	3 343	0	3 050	0
Park och strand	3 035	0	3 035	500	500	500	500
Summa infrastruktur	91 398	7 398	37 758	34 903	22 400	16 050	11 650
ÖVRIGA INVESTERINGAR							
Lokalinvesteringar	44 668	11 303	32 815	26 620	26 300	26 350	26 800
Oförutsett samt IT-investeringar	2 700	0	2 700	3 900	2 400	2 400	2 400
Summa övriga investeringar	47 368	11 303	35 515	30 520	28 700	28 750	29 200
SUMMA INVESTERINGAR	672 554	224 601	187 961	218 973	90 700	90 350	89 550

EXPLOATERINGSBUDGET 2014-2018

Likviditetsplan exploateringar, tkr		Totalt projekt	2014	2015	2016	2017	2018
Nybygärde, Fajans	Utgift	3 510	250				
Nybygärde, Fajans	Inkomst	-8 490	-1 600	-1 600			
Stafsinge villaby, Stafsinge	Utgift	5 973				400	
Stafsinge villaby, Stafsinge	Inkomst	-8 162	-1 105	-1 175	-1 182	-435	
Stenfalksvägen-Ekbacka, Stafsinge	Utgift	8 429	400		350		
Stenfalksvägen-Ekbacka, Stafsinge	Inkomst	-15 977	-1 000	-3 000	-2 000		
Hansagård, Skrea Strand	Utgift	12 286	50	800			
Hansagård, Skrea Strand	Inkomst	-28 941					
Hällinge, Tröingeberg	Utgift	2 468			150		
Hällinge, Tröingeberg	Inkomst	-4 122	-1 160	-820	-160		
Prästaliden, Källstorp	Utgift	7 679	400		500		
Prästaliden, Källstorp	Inkomst	-14 498	-2 770	-2 305	-2 805	-135	
Rödplistervägen, Skogstorp	Utgift	3 313				350	
Rödplistervägen, Skogstorp	Inkomst	-4 680	-970	-970	-970	-800	
Omr 9:26 mfl, Skrea Stationsv, Skrea	Utgift	4 904	200			250	
Skrea 9:26 mfl, Skrea Stationsv, Skrea	Inkomst	-10 660	-800	-2 600	-2 700	-2 700	-1 800
Omr 7, Skrea Stationsväg, Skrea	Utgift	19 851	500	250	5 000	5 250	
Omr 7, Skrea Stationsväg, Skrea	Inkomst	-26 000				-2 000	-3 200
Gustavsberg, omr 26-27 i döp, Stafsinge	Utgift	17 237	4 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Gustavsberg, omr 26-27 i döp, Stafsinge	Inkomst	-20 000			-1 000	-2 000	-2 000
Nybyggarevägen, Morup	Utgift	4 145	600				250
Nybyggarevägen, Morup	Inkomst	-5 005	-805	-910	-910	-1 015	-1 365
Slättenvägen	Utgift	4 059	300				400
Slättenvägen	Inkomst	-8 650	-1 250	-1 250	-1 250	-1 400	-2 100
Skrea 2:39	Utgift	4 440	1 000	2 000			
Skrea 2:39	Inkomst	-4 845	-1 500	-1 125	-1 125	-1 095	
Skrea 6:64 (Skrea Skola)	Utgift	669	400				
Skrea 6:64 (Skrea Skola)	Inkomst	-1 200	-600	-600			
Långaveka	Utgift	2 008					
Långaveka	Inkomst	-2 008					
Omr 29-30 i döp, Skogstorp	Utgift	10 000		500	1 000	2 000	1 000
Omr 29-30 i döp, Skogstorp	Inkomst	-12 000				-1 000	-1 000
Omr 21 i döp, Tröingeberg	Utgift	6 000			500	1 000	1 000
Omr 21 i döp, Tröingeberg	Inkomst	-8 000					-2 000
Övriga	Utgift	8 000	1 000	1 000	2 000	2 000	2 000
Övriga	Inkomst	-8 000	-1 000	-1 000	-2 000	-2 000	-2 000

Likviditetsplan exploateringar, tkr		Totalt projekt	2014	2015	2016	2017	2018
Exploatering industrier							
Smedjeholms industriområde	Utgift	34 886	1 450	1 240	1 200	1 570	
Smedjeholms industriområde	Inkomst	-37 562	-600	-900	-1 000	-1 000	-1 000
Vid Falkenberg Station	Utgift	17 109	150				400
Vid Falkenberg Station	Inkomst	-19 548	-2 050	-2 050	-1 300	-1 800	-2 100
Kv Hjulet, Gallerian	Utgift	4 399	2 300				
Kv Hjulet, Gallerian	Inkomst	-8 100	-2 600	-3 500	-2 000		
NETTO EXPLOATERINGSVERKSAMET		-75 083	-6 810	-16 015	-7 702	-2 560	-11 515
Exploateringsavgifter							
För Strandvägen	Inkomst		-300	-300	-300	-300	-300
Markförvärv/markförsäljning							
Markförvärv, Inlösen	Utgift		2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Markförsäljning utöver exploaterings projekt	Inkomst		-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
NETTO MARK- OCH EXPLOATERINGSVERKSAMHET			-5 610	-14 815	-6 502	-1 360	-10 315

NÄMNDERNA

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska organ. Den har ansvar för kommunens utveckling och ekonomiska ställning, vilket medför att den samordnar planering och uppföljning av verksamhet och ekonomi, för såväl nämnder som helägda bolag.

Under kommunstyrelsen finns kommunstyrelseförvaltningen som arbetar med utvecklings- och näringslivsfrågor och ger service till allmänhet och nämnder.

Under kommunstyrelsen organiseras kost- och städserviceenheten vars uppgift är att tillgodose kommunens skolor och äldreboenden med måltider samt samordna lokalvården.

Falkenbergs arbetsmarknads- och introduktionsenhet (FAMI) arbetar med introduktionen av nya medborgare i samhället och med att hjälpa personer som inte kan finna någon plats på arbetsmarknaden genom de vanliga kanalerna.

Värens förändrings- och utvecklingsarbete ledde fram till neddragningar av kommunstyrelsens budgettram 2014 med 3 550 tkr.

I samband med budget för 2013 beslutades bl.a. att tillföra kommunstyrelsen medel för medborgarportal samt riksdagsval och EU-val 2014.

I budget 2014 tillförs medel för sysselsättningsåtgärder för ungdomar samt för ökad anställningsbarhet i de äldre målgrupperna, 1 260 tkr. Verksamheten ska omprövas inför 2015. Vidare tillförs kommunstyrelsen resurser för att skapa arbetstillfällen inom kommunens verksamheter för personer med funktionsnedsättning. Ungdomar som går ur gymnasiesärskolan har svårigheter att komma in på den reguljära arbetsmarknaden även om de har kapacitet till detta. Satsningen om 500 tkr finansierar fem anställningar samt administration. Bidrag ges från kommunstyrelsen till anställande förvaltning. Utfasning av finansieringen sker under perioden så att anställande förvaltning själv tar merkostnaden efter tre år. En satsning görs även på sommarjobb för ungdomar där medel tillförs för ytterligare 100 sommarjobb. Detta ska omprövas 2016 utifrån då rådande arbetsmarknadsläge.

Under kommunstyrelsen budgeteras kommunens kostnader för E-hälsa, vilket är ett projekt som bedrivs tillsammans med Region Halland och övriga hallandskommuner. I projektet ingår nu även bl.a. NPÖ (nationell patientöversikt), vilket innebär ökade kostnader. Detta kompenseras i budget 2014.

För att vidareutveckla kommunens former för medborgarkontakter, information och dialog tillförs medel för utveckling av en medborgarportal med en "Mina Sidortjänst" 2014 samt medel för E-tjänster 2015. Budget tillförs även för anställande av kommunikationsstrateg i syfte att öka kommunens kommunikativa förmåga.

För hållbarhetsplanen sker en minskning enligt plan med 50 tkr. Från 2015 ska inköp av ekologisk mat öka till medelnivå. Detta budgeteras som en kostnad under kost- och städservice med 1 400 tkr fördelat på 2015 och 2016 men även en intäkt från förvaltningarna som betalar för kostnaden via portionspriset.

Medel tillförs även för en upphandlingsassistent samt 60 % tjänst säkerhetssamordnare.

Budget 2014

Övrig politisk verksamhet

Riksdagsval och EU-val	800 tkr
Minskat antal sammanträden KF	-100 tkr

Kommungemensam verksamhet

Medborgarportal initialt och support	1 500 tkr
Justering arbetstidsplaneringssystem	-250 tkr
Justering utredning muddring Ätran	-200 tkr
Nytt avtal mobiltelefoni	-80 tkr
Ny teknisk plattform till ekonomisystemet	200 tkr
Lönespecifikationer	-150 tkr
Omförhandlade avtal försäkringar	-500 tkr
Minskad företagshälsovård pga. färre anställda	-500 tkr
Minskad 0,25 tjänst ekonomi/strategiavdelningen	-100 tkr
Minskad facklig tid pga. färre anställda	-150 tkr
Bidrag Turistbyrån utgår från 2014	-2 700 tkr
Kommunikationsstrateg	600 tkr
E-hälsa justering budget	900 tkr
Intranät/medborgarportal	500 tkr
Upphandlingsassistent	400 tkr
Säkerhetssamordnare 0,6 tjänst	300 tkr
Toleransarbete	50 tkr
Arbete för personer med funktionsnedsättning	500 tkr

Överförmyndarverksamhet

Överförmyndarverksamhet	3 239 tkr
0,5 tjänst överförmyndarverksamheten	300 tkr

Näringsliv och turism

Städ Ätrons fritidsanläggning, omföring till tekniska nämnden	-237 tkr
---	----------

Medfinansiering projekt

Minskad budget EU-projekt	-400 tkr
Gemensam regional medfinansiering av EU-projekt	-100 tkr

Räddningstjänst och samhällsskydd

Trygghetslarm, omföring från socialnämnden	9 600 tkr
Indexuppräknning Räddningsförbundet	260 tkr
Indexuppräknning Räddningsförbundets nattpatruller	200 tkr
Utökning nattpatruller Räddningsförbundet halvår 2014	1 100 tkr

Arbetsmarknad och introduktion

Hunddagis	-250 tkr
Sommarjobb till ungdomar (omprövas 2016)	1 000 tkr
Falkgruppen, omföring från socialnämnden	950 tkr

Arrenden

Ökade intäkter arrenden	-600 tkr
-------------------------	----------

Miljö och hållbar utveckling

Planerad minskning hållbarhetsplanen	-50 tkr
Kalkningsersättning, omföring från miljö- och hälsoskyddsmyndigheten	59 tkr

Affärsverksamhet

Justering intäkter elproduktion	400 tkr
Drift anläggning fiskväg	313 tkr
EU-bidrag Concerto vindkraft korr.	-500 tkr

Övrigt

Prisuppräknning	595 tkr
Justering kapitalkostnader	-655 tkr
Internhyresjustering	315 tkr
Justering löner	480 tkr
Omjustering interna tjänsteköp	-391 tkr
Effektivisering 0,5 %	-654 tkr

Budgetram 2015**Övrig politisk verksamhet**

Justering riksdagsval och EU-val	-800 tkr
----------------------------------	----------

Kommungemensam verksamhet

Justering ny teknisk plattform till ekonomisystemet	-200 tkr
Justering strategi för höjd utbildningsnivå	-300 tkr
Justering kommunikationsstrateg	-500 tkr
Justering intranät/medborgarportal	-500 tkr
Justering utökning nattpatrull	
E-hälsa justering budget	-300 tkr
Ekologisk mat enligt hållbarhetsplanen	700 tkr
Ekologisk mat enligt hållbarhetsplanen, intäkter från nämnderna	-700 tkr
E-tjänster	1 450 tkr
Arbete för personer med funktionsnedsättning	500 tkr

Räddningstjänst och samhällsskydd

Räddningsförbundet	-1 100 tkr
Indexuppräknning Räddningsförbundet	1 100 tkr

Näringsliv och turism

Fria vandringsvägar Ätran	200 tkr
---------------------------	---------

Medlemsavgifter

West Sweden	-250 tkr
-------------	----------

Arbetsmarknad och introduktion

Justering ungdomssatsning sysselsättningsåtgärder	-760 tkr
Justering ökad anställningsbarhet sysselsättningsåtgärder	-500 tkr
Hunddagis	-50 tkr

Affärsverksamhet

Justering intäkter elproduktion	-100 tkr
Drift anläggning fiskväg	-190 tkr

Övrigt

Prisuppräknning	744 tkr
Justering kapitalkostnader	-335 tkr

Plan 2016**Övrig politisk verksamhet**

Omprovning ungdomsråd	-300 tkr
-----------------------	----------

Kommungemensam verksamhet

Ekologisk mat enligt hållbarhetsplanen	700 tkr
Ekologisk mat enligt hållbarhetsplanen, intäkter från nämnderna	-700 tkr
Arbete för personer med funktionsnedsättning	500 tkr

Näringsliv och turism

Justering fria vandringsvägar Ätran	-200 tkr
-------------------------------------	----------

Räddningstjänst och samhällsskydd

Indexuppräknning Räddningsförbundet	1 400 tkr
-------------------------------------	-----------

Arbetsmarknad och introduktion

Omprovning sommarjobb till ungdomar	-1 000 tkr
-------------------------------------	------------

Miljö och hållbar utveckling

Planerad minskning hållbarhetsplan	-465 tkr
------------------------------------	----------

Övrigt

Prisuppräknning	899 tkr
Justering kapitalkostnader	-468 tkr

Kommunstyrelsens budgetram

Sammanställning per verksamhetsområde, tkr	Budget 2013	Förändring 2014	Förändring 2015	Förändring 2016
Nämnd- och styrelseverksamhet	7 213	700	-800	0
Partistöd	2 190	0	0	0
Medlemsavgifter	3 501	0	-250	0
Kommunstyrelseförvaltning och gemensam service	52 562	320	150	200
Personalutbildning och personalsocial verksamhet	8 480	0	0	0
Fysisk och teknisk planering	1 970	0	0	0
Näringsliv och turism	4 165	-237	200	-200
Medfinansiering projekt	3 052	-500	0	0
Miljö, hälsa och hållbar utveckling	2 195	9	0	-465
Räddningstjänst och samhällsskydd	43 325	11 160	0	1 400
Arbetsmarknad och introduktion	19 110	1 700	-1 310	-1 000
Fordonsadministration	263	0	0	0
Arrenden	-3 136	-600	0	0
Vårdnadsbidrag	2 500	0	0	0
Kost- och städservice	0	0	0	0
Överförmyndarverksamhet	0	3 539	0	0
Justering löneavtal 2013	0	480	0	0
Prisuppräknning	0	595	744	899
Internhyresjustering	0	315	0	0
Justering internt köpt tjänst	0	-391	0	0
Generell effektivisering	0	-654	0	0
Justering kapitalkostnader	0	-655	-335	-468
Summa exkl. affärsverksamhet	147 390	15 781	-1 601	366
Budgetram exkl. affärsverksamhet	147 390	163 171	161 570	161 936
Exploateringsverksamhet	3 232	0	0	0
Elförsörjning	-6 316	213	-290	0
Summa affärsverksamhet	-3 084	213	-290	0
Budgetram inkl. affärsverksamhet	144 306	160 300	158 409	158 775

Sammanställning per intäcks- eller kostnadslag, tkr	Budget 2013	Förändring 2014	Förändring 2015	Förändring 2016
Taxor och avgifter	-12 015	0	-700	-700
Hyror och arrenden	-1 775	0	0	0
Bidrag från stat, myndighet eller EU	-18 560	-500	0	0
Försäljning av verksamhet	-22 002	0	0	0
Övriga intäkter	-119 071	-591	-100	0
Summa intäkter	-173 423	-1 091	-800	-700
Personalkostnader	139 061	2 480	-2 060	500
Köp av verksamhet	43 377	11 160	0	1 400
Bidrag	7 865	839	0	0
Lokalkostnader	14 493	0	0	0
Avskrivning och internränt	8 708	-340	-335	-468
Övriga kostnader	104 226	2 946	1 304	-366
Summa kostnader	317 729	17 085	-1 091	1 066
Nettokostnad	144 306	15 994	-1 891	366
Budgetram	144 306	160 300	158 409	158 775

Bygglovsnämnden

Bygglovsnämnden ansvarar för kommunens hantering av bygglov, rivningslov och marklov. Nämnden handlägger även ärenden avseende bostadsanpassning.

Under 2014 utökas budgetramen för bygglovsnämnden med 500 tkr för ytterligare bygglovshandläggare. Samtidigt minskas ramen med motsvarande för ökade bygglovsintäkter. I övrigt justeras bygglovsnämndens ramar med prisuppräknning, förändrad internhyra, justering för internt köpt tjänst samt effektiviseringsåtgärder.

Budget 2014

Bygglov

Tillsättning tjänst bygglovshandläggare	500 tkr
Ökade bygglovsintäkter	-500 tkr

Övrigt

Prisuppräknning	92 tkr
Omjustering internt köpt tjänst	87 tkr
Internhyresjustering	-2 tkr
Effektivisering 0,5 %	-29 tkr

Budgetram 2015

Övrigt

Prisuppräknning	115 tkr
-----------------	---------

Plan 2016

Övrigt

Prisuppräknning	139 tkr
-----------------	---------

Bygglovsnämndens budgetram

Sammanställning per verksamhetsområde, tkr	Budget 2013	Förändring 2014	Förändring 2015	Förändring 2016
Nämnd- och styrelseverksamhet	297	0	0	0
Bygglov	1 109	0	0	0
Bostadsanpassning	4 511	0	0	0
Prisuppräknning	0	92	115	139
Internhyresjustering	0	-2	0	0
Justering internt köpt tjänst	0	87	0	0
Generell effektivisering	0	-29	0	0
Summa	5 917	148	115	139
Budgetram	5 917	6 065	6 180	6 319

Sammanställning per intäcks- eller kostnadslag, tkr	Budget 2013	Förändring 2014	Förändring 2015	Förändring 2016
Taxor och avgifter	-5 180	-500	0	0
Summa intäkter	-5 180	-500	0	0
Personalkostnader	283	0	0	0
Köp av verksamhet	6 130	587	0	0
Lokalkostnader	0	-2	0	0
Övriga kostnader	4 684	63	115	139
Summa kostnader	11 097	648	115	139
Nettokostnad	5 917	148	115	139
Budgetram	5 917	6 065	6 180	6 319

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för bibliotek, museum, offentlig konst, fritidsgårdar, föreningsbidrag, fritidsverksamhet, parker, stränder, idrottsanläggningar, Klitterbadet och friskvårdsverksamhet. Nämnden ska stödja och stimulera föreningar och andra grupper till större delaktighet i kultur- och fritidslivet. Föreningar, skolor och allmänheten ska erbjudas lokaler, rekreations- och idrottsanläggningar.

Bibliotekets ram för mediainköp utökas 2014, samt en omföring från socialnämnden för inläsningstjänst görs.

Som ett led i vårens effektiviseringsarbete genomför Klitterbadet prishöjning inför 2014 och ramen för Falkhallen justeras ned. Ytterligare åtgärder som genomförs är att minska bidragsadministrationen med en halv tjänst, förändra administration för parkverksamheten, låta Fabo ta över en del av grannskapsarbetet samt en generell effektivisering på 0,5 mkr.

Budgetramen utökas 2014 för åtgärder som syftar till att ge likvärdiga förutsättningar för barn och ungdomar genom arrangemang och aktiviteter inom fritidsgårdsverksamheten som antingen har låg avgift eller är helt avgiftsfria.

En del av kultur- och fritidsnämndens fastigheter övergår inför 2014 till tekniska nämnden. Hyreskostnaderna motsvarar de tidigare fastighetskostnader varför budgeten är oförändrad.

Budget 2014

Bibliotek

Omföring av inläsningstjänst från socialnämnden	40 tkr
Media folkbibliotek	200 tkr

Anläggningar

Prishöjning Klitterbadet	-300 tkr
Ramjustering Falkhallen	-200 tkr
Sänkt kostnad lokalvård	-1 000 tkr

Fritidsverksamhet

Minskning grannskapsarbetet	-350 tkr
Likvärdiga förutsättningar för barn och ungdomar	100 tkr
Minskad bidragsadministration	-200 tkr

Parkverksamhet

Utökade skötselytor Kristineslätt	31 tkr
Förändring administration park	-200 tkr

Övrigt

Nytt avtal mobiltelefoni	-40 tkr
Justering löner	260 tkr
Internhyresjustering	-248 tkr
Prisuppräkning	710 tkr
Minskade kapitalkostnader	-366 tkr
Effektivisering 0,5 %	-483 tkr
Generell effektivisering	-500 tkr

Budgetram 2015

Övrigt

Prisuppräkning	883 tkr
Minskade kapitalkostnader	-191 tkr

Plan 2016

Anläggningar

Statusbedömning Klitterbadet	250 tkr
------------------------------	---------

Museum

Medverkans- och utställningsersättningsavtal	100 tkr
--	---------

Övrigt

Prisuppräkning	1 067 tkr
Minskade kapitalkostnader	-299 tkr

Kultur- och fritidsnämndens budgetram

Sammanställning per verksamhetsområde, tkr	Budget 2013	Förändring 2014	Förändring 2015	Förändring 2016
Nämnd- och styrelseverksamhet	374	0	0	0
Parkverksamhet	15 142	-169	0	0
Allmän fritidsverksamhet	11 043	0	0	0
Kultur och fritid	8 004	0	0	100
Bibliotek	13 107	240	0	0
Anläggningar	35 284	-1 500	0	250
Fritidsgårdar m.m.	6 642	-450	0	0
Fritidsverksamhet LSS samt bidrag till handikapporganisationer	1 131	0	0	0
Administration	6 940	-540	0	0
Justering löneavtal 2013	0	260	0	0
Prisuppräkning	0	710	883	1 067
Internhyresjustering	0	-248	0	0
Generell effektivisering	0	-483	0	0
Justering kapitalkostnader	0	-366	-191	-299
Summa	97 668	-2 546	692	1 118
Budgetram	97 668	95 122	95 814	96 932

Sammanställning per intäcks- eller kostnadslag, tkr	Budget 2013	Förändring 2014	Förändring 2015	Förändring 2016
Taxor och avgifter	-9 030	-300	0	0
Hyror och arrenden	-8 791	0	0	0
Bidrag från stat, myndighet eller EU	-3 117	0	0	0
Försäljning av verksamhet	-465	0	0	0
Övriga intäkter	-2 323	0	0	0
Summa intäkter	-23 726	-300	0	0
Personalkostnader	49 061	260	0	0
Köp av verksamhet	155	0	0	0
Bidrag	13 700	0	0	0
Lokalkostnader	26 773	-248	0	0
Kapitalkostnader	7 651	-366	-191	-299
Övriga kostnader	24 054	-1 892	883	1 417
Summa kostnader	121 394	-2 246	692	1 118
Nettokostnad	97 668	-2 546	692	1 118
Budgetram	97 668	95 122	95 814	96 932

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden har det övergripande ansvaret för den pedagogiska verksamheten, som omfattar förskola, grundskola, särskola, gymnasieskola, kulturskola och vuxenutbildning.

Barn- och utbildningsnämndens budget justeras årligen med bedömda volymförändringar avseende barn- och elevantal. Volymjusteringarna är kopplade till budgeterad nettokostnad exkl. lokaler per barn och elev. För fritidshem har dessutom 500 tkr tillförts för att kompensera den justering av volymerna som gjordes i samband med budgetberedningen 2013.

Till budget 2014 har barn- och utbildningsnämnden tagit fram en resursfördelningsmodell avseende volymer i grundsärskolan och gymnasiesärskolan. Nämndens budgettram har justerats utifrån denna. En utredning avseende särskolan i Falkenberg visade att Falkenbergs kommun hade högre kostnader per elev i särskolan jämfört både med genomsnittet i Halland och riket. Kommunfullmäktige beslutade att strävan ska vara att Falkenbergs kommuns kostnader ska ligga i paritet med Hallandsnittet. Nämndens budgettram justeras ned med 250 tkr avseende detta.

Under vårens förändrings- och utvecklingsarbete beslutades om neddragningar av barn- och utbildningsnämndens budgettram 2014 med 3 500 tkr. Av detta innebar 1 500 tkr neddragning i samband med att ett antal tillagningskök inom förskolan ska konverteras till mottagningskök. Beslutet om neddragning med 1 500 tkr revideras ned till 1 200 tkr för att tillmötesgå behov av extra resurser i de aktuella mottagningsköken.

I budget 2012 beslutades att tillföra förskolan medel för att öka andelen förskolelärare i verksamheten. För att täcka tillkommande lönekostnader har budgeterats en ökning med 250 tkr per år 2013 och 2014. I budget 2013 beslutades att justera ned nämndens budgettram med 1 000 tkr avseende tilläggsbelopp för funktionsnedsättning förskolan. Dessa medel ligger dock kvar i nämndens budgettram 2014 och ska omprövas utifrån behovet 2016.

En ny lokalvårdsupphandling har resulterat i lägre kostnader för kommunen. Barn- och utbildningsnämndens budgettram justeras ned utifrån detta.

En satsning görs för att minska antalet barn i barngrupperna. Byggnation av Korsets förskola har tidigare lagts i syfte att tillgodose lokalbehovet för att kunna genomföra utglesningen i barngrupperna. Posten återförs 2016 då nya lokaler går i drift och kompenseras i budgetramen. 1 000 tkr tillförs även för kvalitetsökning i förskolan.

Riksdagen har beslutat om utökad timplan i grundskolan. Kommunerna kompenseras enligt finansieringsprincipen med statsbidrag för de ökade kostnader detta beräknas medföra. Barn- och utbildningsnämndens budgettram tillförs 2 100 tkr för ändamålet.

100 tkr tillförs under planperioden för digitalisering av utrustning i klassrum i grundskolan. Beloppet återförs 2017.

Fritidshemsverksamheten tillförs 100 tkr för Fritids Plus, vilket innebär att alla barn 6-9 år ska erbjudas plats i fritidshem till klockan 15:00. Verksamheten ska omprövas inför 2016.

Budget 2014

Förskola

Volymförändringar	-1 240 tkr
Ökad andel förskolelärare	250 tkr
Avgiftsfri månad inom förskolan	-700 tkr
Mottagningskök	-1 200 tkr
Minskat antal barn i barngrupperna	2 000 tkr
Kvalitetsökning förskolan	1 000 tkr

Grundskola och särskola

Volymförändringar grundskola	2 978 tkr
Volymförändringar fritidsverksamhet	-1 118 tkr
El Sistema	-300 tkr
Interaktiva klassrum (t.o.m. 2016)	100 tkr
Utökad timplan matematik	2 100 tkr
Fritids Plus	100 tkr

Gymnasieskola

Volymförändringar	-6 290 tkr
-------------------	------------

Grundsärskola och gymnasiesärskola

Volymförändringar särskolan	-1 818 tkr
Särskolan, minskad ram till Hallandsnittet	-250 tkr

Ofördelat

Nytt avtal mobiltelefoni	-120 tkr
Vikariepoolen	-1 000 tkr
Sänkt kostnad lokalvård	-2 000 tkr

Övrigt

Prisuppräkning	2 454 tkr
Justering löner	5 000 tkr
Justering internhyra	-83 tkr
Justering kapitalkostnader	-1 396 tkr
Effektivisering	-4 154 tkr

Budgetram 2015

Förskola

Volymförändringar -3 654 tkr

Grundskola

Volymförändringar grundskola 4 465 tkr

Volymförändringar fritidsverksamhet 304 tkr

Implementering skolreformer -500 tkr

Gymnasieskola

Volymförändringar -7 907 tkr

Ofördelat

Praosamordnare grundskola och gymnasieskola 250 tkr

Ökad andel ekologisk mat 441 tkr

Övrigt

Prisuppräkning 3 053 tkr

Justering kapitalkostnader -1 204 tkr

Plan 2016

Förskola

Omprovning tilläggsbelopp funktionsnedsättning i förskolan -1 200 tkr

Utvärdering minskat antal barn i barngrupperna -2 000 tkr

Grundskola

Volymförändringar grundskola 4 293 tkr

Volymförändringar fritidsverksamhet 864 tkr

Omprovning Fritids Plus -100 tkr

Gymnasieskola

Volymförändringar -4 428 tkr

Ofördelat

Ökad andel ekologisk mat 441 tkr

Komtek 1 100 tkr

Övrigt

Prisuppräkning 3 687 tkr

Justering kapitalkostnader -660 tkr

Barn- och utbildningsnämndens budgetram

Sammanställning per verksamhetsområde, tkr	Budget 2013	Förändring 2014	Förändring 2015	Förändring 2016
Nämnd- och styrelseverksamhet	1 393	0	0	0
Kulturverksamhet	9 333	0	0	0
Förskoleverksamhet och skolbarnomsorg	188 412	110	-3 654	-3 200
Familjedaghem	9 490	0	0	0
Fritidshem	25 746	-1 018	304	764
Förskoleklass och grundskola	394 441	2 810	3 965	4 293
Gymnasieskola	187 609	-6 290	-7 907	-4 428
Vuxenutbildning	23 411	0	0	0
Korttidstillsyn	4 043	0	0	0
Ofördelat verksamhet	30 314	-3 120	691	1 541
Justering löneavtal 2013	0	5 000	0	0
Prisuppräkning	0	2 454	3 053	3 687
Internhyresjustering	0	-83	0	0
Generell effektivisering	0	-4 154	0	0
Justering kapitalkostnader	3 885	-1 396	-1 204	-660
Summa	878 076	-5 687	-4 752	1 997
Budgetram	878 076	872 389	867 637	869 634

Sammanställning per intäkt- eller kostnadslag, tkr	Budget 2013	Förändring 2014	Förändring 2015	Förändring 2016
Taxor och avgifter	-22 450	-700	0	0
Hyror och arrenden	0	0	0	0
Bidrag från stat, myndighet eller EU	-12 698	0	0	0
Försäljning av verksamhet	-12 884	0	0	0
Övriga intäkter	-1 919	0	0	0
Summa intäkter	-49 951	-700	0	0
Personalkostnader	537 369	192	-7 042	-1 471
Köp av verksamhet	139 153	0	441	441
Bidrag	1 857	0	0	0
Lokalkostnader	85 208	-83	0	0
Kapitalkostnader	8 100	-1 396	-1 204	-660
Övriga kostnader	156 340	-3 700	3 053	3 687
Summa kostnader	928 027	-4 987	-4 752	1 997
Nettokostnad	878 076	-5 687	-4 752	1 997
Budgetram	878 076	872 389	867 637	869 634

Barn- och utbildningsnämndens volym- och resursfördelning

Volymen samt à-priser	Budget 2013	Budget 2014	Budget 2015	Budget 2016
Förskolan				
Antal barn i förskola och familjedaghem	2 141	2 125	2 075	2 075
Rörlig kostnad per barn, kr	73 818	77 507	73 080	73 080
Antal barntimmar i förskolan	3 117 296	2 868 750	2 801 250	2 801 250
Antal timmar per barn och vecka	30	30	30	30
Kostnad per timme, kr	62	57	54	54
Grundskolan				
Antal elever i grundskolan	4 474	4 532	4 610	4 685
Rörlig kostnad per elev, kr	41 347	51 347	57 241	57 241
Antal elever i fritidshem	1 650	1 548	1 567	1 621
Rörlig kostnad per barn i fritidshem, kr	18 727	15 862	16 000	16 000
Gymnasieskolan				
Antal elever i gymnasieskolan, eget	1 212	1 061	938	875
Rörlig kostnad per elev, kr	53 998	58 237	63 253	63 253
Antal elever i gymnasieskolan, annat	473	517	515	508
Rörlig kostnad per elev, kr				
Antal elever i gymnasieskolan, totalt	1 686	1 578	1 453	1 383
Rörlig kostnad per elev, kr i snitt	59 600	58 237	63 253	63 253

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden ansvarar för trafiksäkerhet, utredningar och projekteringar samt anläggande, drift och underhåll av gator, vägar, parkeringar och industrispår. Nämnden svarar också för bidrag till enskilda vägar, upplåtelse av offentliga platser, parkeringsfrågor och gatubelysning. Vidare ansvarar nämnden för byggnadsfrågor och kommunens byggnadsbestånd. I uppdraget ingår även hamnfrågor samt frågor rörande kollektivtrafik och färdtjänst.

Tekniska nämndens ram justeras utifrån de nya redovisningsreglerna som träder i kraft 2014 vad gäller definitionen av underhåll på fastigheter och infrastruktur. De tidigare underhållsramarna för byggnader, gator och industrispår flyttas till investeringsbudgeten och minskar tekniska nämndens ram med 18,7 mkr.

De kostnadsökningar som rör de interna fastigheterna fördelas ut på övriga nämnder i form av internhyra och syns inte som separata kostnadsposter i tekniska nämndens budgetförändringar. Här ingår förändringar i bl.a. kapitalkostnader för fastigheter, energi, försäkringar, fastighetsskatt samt tidigare beslut på att öka andelen biogas till 100 % och energikostnadsbesparingar för värmeanläggningarna i Skogstorps- och Söderskolan. Kostnadsökningar som rör de externt uthyrda fastigheterna justeras också utifrån samma principer som för de interna, men då dessa inte täcks av motsvarande hyra justeras ramen. Inför 2014 har budget för en del av kultur- och fritidsnämndens fastigheter lyfts över till tekniska nämnden. I tekniska nämndens budgetram ingår kostnader för tomställda lokaler (Tallgläntan hus A och Söderskolans bad) med 1,5 mkr.

För gatuverksamheten justeras ramen tillbaka med 200 tkr för det intäktsbortfall som prognosticerades i samband med ombyggnaden av Stortorget. Ramen utökas för trafiksäkerhetshöjande åtgärder bl.a. åtgärder i korsningspunkter mellan oskyddade trafikanter och motorfordon. Beslut togs i våras att införa effektsänkning på gatubelysning varför ramen minskas för detta.

Prognosen för resandet med färdtjänst är att det ökar i och med att socialförvaltningen upphör med transport av LSS-brukare till daglig verksamhet. Med utgångspunkt i det underskott som verksamheten beräknas göra under 2013 så justeras ramen upp med 1,5 mkr inför 2014.

Budgeten för kollektivtrafiken minskas för de kostnader som har övergått till Region Halland för hyra och skötsel av vänthallen på Stortorget.

Hamnverksamhetens budget sänks till följd av ökade intäkter enligt det nya avtalet med Terminalbolaget och för minskade driftskostnader. Medel tillförs som en engångssatsning 2014 för muddring av Glommens hamn. Hantering av över-/underskott i verksamheten för vin-

tervåg hållning behandlas särskilt vid bokslut.

Budget 2014

Politisk verksamhet

Minskad nämndsram -50 tkr

Mättningsverksamhet

Utbyte webbaserad kartfunktion -100 tkr

Kommungemensamma verksamheter

Justering gemensamma lokaler 750 tkr

Drift nya lokaler från kultur- och fritidsnämnden 815 tkr

Intäkter nya lokaler från kultur- och fritidsnämnden -815 tkr

Överflytt av fastighetsunderhåll till investeringsbudget -15 080 tkr

Gatuverksamhet

Justering intäktsbortfall ombyggnad Stortorget -200 tkr

Trafiksäkerhetsåtgärder 300 tkr

Effektsänkning gatubelysning -225 tkr

Drift nya investeringar 25 tkr

Överflytt av gatuunderhåll till investeringsbudget -3 500 tkr

Industrispår

Överflytt av underhåll industrispår till investeringsbudget -100 tkr

Färdtjänst

Volymökning färdtjänst 1 480 tkr

Kollektivtrafik

Minskade kostnader kollektivtrafik -200 tkr

Hamnverksamhet

Omförhandlade hamnavtal -200 tkr

Minskade kostnader hamn -200 tkr

Muddring Glommens hamn 2 000 tkr

Övrigt

Prisuppräkning 600 tkr

Minskade kapitalkostnader -407 tkr

Justering internt köpt tjänst 163 tkr

Effektivisering 0,5 % -392 tkr

Budgetram 2015

Gatuverksamhet

Drift enskilda vägar	2 350 tkr
Gatubelysning	200 tkr

Färdtjänst

Prisökning färdtjänst	200 tkr
-----------------------	---------

Affärsverksamhet

Justering muddring Glommens hamn	-2 000 tkr
----------------------------------	------------

Övrigt

Prisuppräkning	747 tkr
Minskade kapitalkostnader	-289 tkr

Plan 2016

Färdtjänst

Prisökning färdtjänst	200 tkr
-----------------------	---------

Övrigt

Tekniska nämndens budgetram

Sammanställning per verksamhetsområde, tkr	Budget 2013	Förändring 2014	Förändring 2015	Förändring 2016
Nämnd- och styrelseverksamhet	396	-50	0	0
GIS-verksamhet	4 831	-100	0	0
Industrispår	520	-100	0	0
Gatuverksamhet	34 916	-3 600	2 550	0
Miljö, hälsa och hållbar utveckling	0	0	0	0
Färdtjänst	9 242	1 480	200	200
Hamnverksamhet	5 605	1 600	-2 000	0
Offentlig plats	-271	0	0	0
Kollektivtrafik	1 325	-200	0	0
Gemensamma lokaler	5 150	-14 330	0	0
Prisuppräkning	0	600	747	902
Justering internt köpt tjänst	0	163	0	0
Generell effektivisering	0	-392	0	0
Justering kapitalkostnader	0	-407	-289	-456
Summa	61 714	-15 336	1 208	646
Budgetram	61 714	46 378	47 586	48 232

Sammanställning per intäcks- eller kostnadslag, tkr	Budget 2013	Förändring 2014	Förändring 2015	Förändring 2016
Taxor och avgifter	-3 920	-400	0	0
Hyror och arrenden	-139 309	0	0	0
Bidrag från stat, myndighet eller EU	-1 693	0	0	0
Försäljning av verksamhet	0	0	0	0
Övriga intäkter	-1 350	-1 015	0	0
Summa intäkter	-146 272	-1 415	0	0
Personalkostnader	396	0	0	0
Köp av verksamhet	31 237	1 643	0	0
Bidrag	5 271	0	0	0
Lokalkostnader	107	0	0	0
Avskrivning och internränta	78 974	-407	-289	-456
Övriga kostnader	92 001	-15 157	1 497	1 102
Summa kostnader	207 986	-13 921	1 208	646
Nettokostnad	61 714	-15 336	1 208	646
Budgetram	61 714	46 378	47 586	48 232

Socialnämnden

Socialnämnden ansvarar för kommunens insatser inom vård och omsorg. Verksamheten kan indelas i tre huvudområden. Äldreomsorgen ska tillhandahålla insatser i det egna hemmet för att underlätta den dagliga livsföringen och för att möjliggöra kvarboende. Äldreomsorgen ska även tillhandahålla särskilda boendeformer för äldre med omfattande funktionshinder. Handikappomsorgen ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för de personer som omfattas av handikappomsorgen. Individ- och familjeomsorgen ska stärka individers, familjers och gruppers resurser och ansvar. Med information och förebyggande insatser ska sociala problem förhindras.

Volymförändringar inom verksamheten kompenseras i budget med genomsnittlig budgeterad nettokostnad. Hemtjänstens volymförändringar beräknas med hjälp av befolkningsförändringar, platser inom särskilt boende enligt äldreomsorgsplanen och verksamheterna inom handikappomsorg och individ- och familjeomsorg via verksamhetsprognoser. Fr.o.m. 2014 ska även resurser för hälso- och sjukvårdspersonal justeras utifrån volymförändringarna i verksamheten. Alla verksamheter har dock inte direkt koppling mellan resursåtgång och volymer. Dessa verksamheter behöver motiveras och tas ställning till separat.

Den prognostiserade volymökningen inom särskilt boende 2016 innebär att ett nytt boende kommer att behöva uppföras. Beslut om uppförandet kommer att tas i socialnämnden.

Förändrings- och utvecklingsarbetet under våren 2013 ledde fram till beslut om neddragning av socialnämndens budgetram 2014 med 6 000 tkr. 4 000 tkr av dessa gällde förändring av matdistribution inom hemtjänsten. 2 000 tkr återförs till budget 2014 så att endast 2 000 tkr ska effektiviseras inom matdistributionen.

I samband med budget 2013 beslutades om ett antal förändringar av budgetramen 2014. Socialnämnden tilldelas 2 000 tkr för hälsofrämjande insatser för äldre personer inom särskilt boende, hemtjänsttagare samt besökare vid kommunens dagcentraler. Socialstyrelsens föreskrifter gällande nattbemanning på demensboenden och biståndsbedömning inom äldreomsorgen beräknas ge ökade kostnader för kommunen fr.o.m. 2014. Totalt kompenseras socialnämnden med ytterligare 6 700 tkr 2014.

Fler verksamheter inom handikappomsorgen bedrivs av externa utförare. Detta har beräknats ge effektiviseringsvinster om totalt 3 mkr 2013 och 2014. Under 2012 infördes kundval inom hemtjänsten. Då ersättningsbeloppet ska vara samma för externa leverantörer som egenregiverksamheten har kostnadsminskningar beräknats ske inom verksamheten med 2 mkr 2013, 4

mkr 2014 och ytterligare 4 mkr 2015.

Då externa internatvistelser för barn med neuropsykiatriska handikapp inte minskat i den takt som tidigare beräknats får socialnämnden behålla 500 tkr i ram 2014 av de 1 000 tkr som tidigare beslutats dras ner.

Inom hemtjänsten tillförs medel för att förändra ersättningen för hemtjänstområde 6 och 7, direkt norr om centralorten. Dessa områden betraktas idag som tätort men kommer fr.o.m. 2014 erhålla landsbygdsersättning.

En ny upphandling av lokalvård har resulterat i lägre kostnader för kommunen. Socialnämndens budgetram justeras ned för nämndens del av den sänkta kostnaden.

Budget 2014

Administration och förvaltningsledning

Nytt avtal mobiltelefoni -260 tkr

Äldreomsorg

Volymökning särskilt boende 5 414 tkr

Volymökning hemtjänst 5 000 tkr

Effekter av ändrade ersättningsbelopp hemtjänst -4 000 tkr

Justering Tallgläntan bemanning flytt -500 tkr

Ökad nattbemanning demensboenden (Socialstyrelsen) 5 000 tkr

Ökning biståndsbedömning (Socialstyrelsen) 1 200 tkr

Hälsofrämjande aktiviteter äldre 2 000 tkr

Matdistribution -2 000 tkr

Förändrad ersättning till geografiskt område 6 och 7 1 772 tkr

Omföring av inläsningstjänst biblioteket till kultur- och fritidsnämnden -40 tkr

Omföring av trygghetslarm till kommunstyrelsen -9 600 tkr

Volymförändring hälso- och sjukvårdspersonal 435 tkr

Handikappomsorg

Volymökning daglig verksamhet 3 410 tkr

Effektivisering inom handikappomsorgen -1 500 tkr

Effektivisering personlig assistans -2 000 tkr

Omföring transporter LSS till färdtjänst -1 300 tkr

Individ- och familjeomsorg

Omprovning internatvistelse för barn med neuropsykiatriska funktionshinder -500 tkr

Omföring av Falkgruppen till kommunstyrelsen -950 tkr

Gemensamma verksamheter

Sänkt kostnad för lokalvård -700 tkr

Övrigt

Prisuppräkning 2 472 tkr
 Justering löner 2 580 tkr
 Justering internhyra 1 236 tkr
 Justering kapitalkostnader -104 tkr
 Effektivisering -3 480 tkr

Budgetram 2015**Administration och förvaltningsledning**

Verksamhetssystem Combine -200 tkr

Äldreomsorg

Volymökning särskilt boende 4 412 tkr
 Volymökning hemtjänst 4 000 tkr
 Effekter av ändrade ersättningsbelopp hemtjänst -4 000 tkr
 Medicinskt ansvarig rehabiliteringstjänst 300 tkr
 Ökad andel ekologisk mat 259 tkr
 Volymförändring hälso- och sjukvårdspersonal 866 tkr
 Kartläggning trygghetsteam 200 tkr

Handikappomsorg

Volymökning personlig assistans 702 tkr
 Volymökning bostad med särskild service 5 844 tkr
 Effektivisering personlig assistans -3 000 tkr

Övrigt

Prisuppräkning 3 076 tkr
 Justering kapitalkostnader -91 tkr

Plan 2016**Äldreomsorg**

Volymökning särskilt boende 20 622 tkr
 Volymökning hemtjänst 4 000 tkr
 Ökad andel ekologisk mat 259 tkr
 Volymförändring hälso- och sjukvårdspersonal 502 tkr
 Kartläggning trygghetsteam -200 tkr

Handikappomsorg

Volymökning personlig assistans 1 053 tkr

Övrigt

Prisuppräkning 3 715 tkr
 Justering kapitalkostnader -78 tkr

Socialnämndens budgetram

Sammanställning per verksamhetsområde, tkr	Budget 2013	Förändring 2014	Förändring 2015	Förändring 2016
Nämnd	1 645	0	0	0
Administration och förvaltningsledning	68 820	-260	-200	0
Falkenbergs egenregi	392 222	4 681	6 037	25 183
Handikappomsorg	188 936	-1 390	3 546	1 053
Individ- och familjeomsorg	94 269	-1 450	0	0
Gemensamma verksamheter		-700	0	0
Justering löneavtal 2013		2 580	0	0
Prisuppräkning		2 472	3 076	3 715
Internhyresjustering		1 236	0	0
Generell effektivisering		-3 480	0	0
Justering kapitalkostnader		-104	-91	-78
Summa exkl. försörjningsstöd	745 893	3 585	12 368	29 873
Försörjningsstöd	30 000	0	0	0
Summa inkl. försörjningsstöd	775 893	3 585	12 368	29 873
Budgetram	775 893	779 478	791 846	821 719

Sammanställning per intäcks- eller kostnadsslag, tkr	Budget 2013	Förändring 2014	Förändring 2015	Förändring 2016
Taxor och avgifter	-12 360	0	0	0
Hyror och arrenden	-26 525	0	0	0
Bidrag från stat, mynd, EU	-83 369	0	0	0
Försäljning av verksamhet	-105 401	0	0	0
Övriga intäkter	-17 767	0	0	0
Summa intäkter	-245 421	0	0	0
Personalkostnader	465 868	6 511	9 778	24 924
Köp av verksamhet	361 555	-2 090	-195	1 312
Bidrag	63 038	0	0	0
Lokalkostnader	67 476	1 236	0	0
Avskrivning och internränta	2 619	-364	-291	-78
Övriga kostnader	60 757	-1 708	3 076	3 715
Summa kostnader	1 021 314	3 585	12 368	29 873
Nettokostnad	775 893	3 585	12 368	29 873
Budgetram	775 893	779 478	791 846	821 719

Socialnämndens volym- och resursfördelning

Volymer samt à-priser	Budget 2013	Budget 2014	Budget 2015	Budget 2016
Volymer samt à-priser	Budget 2013	Budget 2014	Budget 2015	Budget 2016
Äldreomsorg				
Antal hemtjänsttimmar	224 000	228 727	235 879	237 576
Nettokostnad per hemtjänsttimme, kr	380	391	391	391
Antal platser särskilt boende demens	181	209	239	281
Nettokostnad per plats i särskilt boende demens, kr	469 000	496 000	496 000	496 000
Antal platser särskilt boende somatik	325	305	280	280
Nettokostnad per plats i särskilt boende somatik, kr	388 000	410 000	410 000	410 000
Handikappomsorg				
Antal individer med personlig assistans	110	110	112	115
Genomsnittlig nettokostnad per individ med personlig assistans, kr	351 000	351 000	351 000	351 000
Antal platser i bostad med särskild service	119	119	127	127
Genomsnittlig nettokostnad per plats i bostad med särskild service, kr	730 461	730 461	730 461	730 461
Antal personer inom daglig verksamhet	217	227	227	227
Genomsnittlig nettokostnad per person inom daglig verksamhet, kr	140 000	341 000	341 000	341 000
Antal timmar boendestöd LSS	9 347	9 347	9 347	9 347
Genomsnittlig nettokostnad per timme boendestöd LSS, kr	380	391	391	391
Individ- och familjeomsorg				
Antal timmar boendestöd IFO	68	68	70	70
Genomsnittlig nettokostnad per individ med boendestöd IFO, kr	61 000	61 000	61 000	61 000
Antal platser i psykiatriboende	10	10	10	10
Genomsnittlig nettokostnad per plats i psykiatriboende, kr	700 000	700 000	700 000	700 000
Antal placeringar på Institution för barn HVB	7	7	7	7
Genomsnittlig nettokostnad per placering för barn HVB, kr	850 000	850 000	850 000	850 000
Antal familjehemsplaceringar	59	59	59	59
Genomsnittlig nettokostnad per familjehemsplacering, kr	390 000	390 000	390 000	390 000

Miljö- och hälsoskydds nämnden

Miljö- och hälsoskydds nämnden ansvarar för miljö- och hälsoskyddsfrågor i kommunen. Uppgiften innebär att vara tillsynsmyndighet utifrån miljöbalken, livsmedelslagen, smittskyddslagen och tobakslagen. Miljö- och hälsoskydds nämnden ansvarar också för naturvårdsarbetet gällande fiskvårdande åtgärder samt arbetar tillsammans med kommunstyrelsen med naturvården i den fysiska planeringen.

Utifrån vårens effektiviseringsförslag minskas antalet nämndmöten och budgeten för nämndens kompetensutveckling. Ramen justeras även för minskad VA-rådgivning och en omföring av budgetmedel för kalkning görs från miljö- och hälsoskydds nämnden till kommunstyrelsen. Inför 2014 utökas ramen för ändring i miljö- och hälsoskydds nämndens reglemente vad gäller bemyndigande att utföra tillsyn enligt lagen om foder och animaliska biprodukter. I övrigt justeras ramarna inför 2014 med prisuppräknig, förändrad internhyra, justering för löner samt effektiviseringsåtgärder.

Miljö- och hälsoskydds nämndens budgettram

Sammanställning per verksamhetsområde, tkr	Budget 2013	Förändring 2014	Förändring 2015	Förändring 2016
Nämnd- och styrelseverksamhet	579	-35	0	0
Miljö, hälsa och hållbar utveckling	6 251	-7	0	0
Justering löneavtal 2013	0	80	0	0
Prisuppräknig	0	16	21	25
Internhyresjustering	0	4	0	0
Generell effektivisering	0	-31	0	0
Summa	6 830	27	21	25
Budgettram	6 830	6 857	6 878	6 903

Sammanställning per intäcks- eller kostnadslag, tkr	Budget 2013	Förändring 2014	Förändring 2015	Förändring 2016
Taxor och avgifter	-5 165	0	0	0
Bidrag från stat, myndighet eller EU	0	0	0	0
Försäljning av verksamhet	-448	0	0	0
Övriga intäkter	0	0	0	0
Summa intäkter	-5 613	0	0	0
Personalkostnader	10 246	-32	0	0
Lokalkostnader	560	4	0	0
Övriga kostnader	1 637	55	21	25
Summa kostnader	12 443	27	21	25
Nettokostnad	6 830	27	21	25
Budgettram	6 830	6 857	6 878	6 903

Budget 2014

Politisk verksamhet

Minskat antal nämndssammanträden	-15 tkr
Minskat kompetensutveckling	-20 tkr

Miljö och hälsoskydd

Minskat VA-rådgivning	-38 tkr
Omföring av kalkningsbudget till kommunstyrelsen	-59 tkr
Kontroll och tillsyn foder och animaliska biprodukter	90 tkr

Övrigt

Prisuppräknig	16 tkr
Internhyresjustering	4 tkr
Justering löner	80 tkr
Effektivisering 0,5 %	-31 tkr

Budgettram 2015

Övrigt

Prisuppräknig	21 tkr
---------------	--------

Plan 2016

Övrigt

Prisuppräknig	25 tkr
---------------	--------

Revisionen

Revisionens uppgift är enligt kommunallagen att, i den omfattning som följer av god revisionssed, årligen granska all den verksamhet, som bedrivs inom styrelser och nämnder. Revisionen skall pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som görs inom styrelser och nämnder är tillräcklig.

Revisionens ramar justeras inför 2014 med prisuppräknings, effektiviseringsåtgärder på 0,5 % av budgetramen för tredje och sista året samt för en generell besparing på 2 % av budgetramen utifrån vårens beslut.

Budget 2014

Övrigt

Prisuppräknings	17 tkr
Effektivisering 0,5 %	-6 tkr
Generell effektivisering	-26 tkr

Budgetram 2015

Övrigt

Prisuppräknings	21 tkr
-----------------	--------

Plan 2016

Övrigt

Prisuppräknings	25 tkr
-----------------	--------

Revisionens budgetram

Sammanställning per verksamhetsområde, tkr	Budget 2013	Förändring 2014	Förändring 2015	Förändring 2016
Revision	1 286	-26	0	0
Prisuppräknings	0	17	21	25
Generell effektivisering	0	-6	0	0
Summa	1 286	-15	21	25
Budgetram		1 271	1 292	1 317

Sammanställning per intäcks- eller kostnadslag, tkr	Budget 2013	Förändring 2014	Förändring 2015	Förändring 2016
Personalkostnader	284	0	0	0
Övriga kostnader	1 002	-15	21	25
Summa kostnader	1 286	-15	21	25
Nettokostnad	1 286	-15	21	25
Budgetram	1 286	1 271	1 292	1 317

UPPDRAG TILL KOMMUNENS NÄMNDER

Tidigare uppdrag

Kommunfullmäktige har sedan 2007 lämnat ett antal uppdrag till nämnderna i anslutning till budgeten för det kommande året. Redovisning av läget beträffande uppdragen har getts i årsredovisningarna. Uppdrag som gavs i anslutning till budget 2013 och som inte avrapporterats dessförinnan, ska redovisas senast i verksamhetsberättelserna för år 2013.

Nya uppdrag

I anslutning till nu föreliggande budgetförslag föreslås att följande nya uppdrag för 2014 lämnas till nämnderna. Kommunstyrelsen ansvarar för att mer detaljerade uppdragsbeskrivningar tas fram.

Kommunstyrelsen ska

- Utredda lokaler för gymnasieskolan. Uppdraget ska göras i samråd med barn- och utbildningsnämnden, tekniska nämnden och kultur- och fritidsnämnden. Uppdraget ska delredovisas i maj och slutredovisas i september 2014.
- Göra en uppföljning av kost- och städservice avseende organisation, kvalitet, ekonomi och framtid. Uppdraget ska redovisas under 2014.
- Utredda om uppdraget för barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar kan ligga på en nämnd. Uppdraget redovisas senast maj 2014 och görs i samråd med barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden.
- Utredda behovet av trygghetsboende på kort och lång sikt. Uppdraget ska samordnas med socialnämndens uppdrag om särskilt boende och ska göras i samråd med socialnämnden. Uppdraget redovisas senast maj 2014.
- Göra en översyn av kommunens investeringsprocess. Uppdraget ska redovisas senast maj 2014.
- Utredda hur komponentavskrivningar ska hanteras i ekonomistyrningen. Uppdraget ska redovisas senast maj 2014.

Socialnämnden ska

- Göra en genomlysning av verksamheten med nattpatruller. Uppdraget ska redovisas i maj 2014.
- Utredda behovet av särskilda boenden inom äldreomsorgen på kort och lång sikt. Uppdraget ska samordnas med kommunstyrelsens utredning om trygghetsboenden och ska göras i samråd med kommunstyrelsen. Uppdraget ska redovisas senast i maj 2014.

Barn- och utbildningsnämnden ska

- Ta fram en plan för förskolan. Uppdraget ska redovisas 2014.

Kultur- och fritidsnämnden ska

- Göra en genomlysning av befintliga idrottslokaler i centralorten och i Glommen. Uppdraget ska redovisas under 2014.

BOLAGENS BUDGET

Falkenbergs Stadshus AB Koncernen

Prognosen för 2013 ligger på samma nivå som rapporterades vid augusti månads delårsbokslut och uppgår till 33,1 mkr efter finansiella poster. Resultatet efter finansiella poster 2012 på 50 mkr var ett av koncernens historiskt sett bästa resultat och även om prognosen för 2013 inte når upp till de nivåerna så är det ändå ett mycket bra resultat och överstiger budget med 4,7 mkr. Ett av skälen till det goda resultatet är att räntekostnaderna varit lägre än budgeterat. Budgeten för 2014 visar ett resultat efter finansiella poster som är 8 mkr lägre än i prognosen för 2013. Samtliga bolag utom FaBo redovisar ett lägre resultat i budgeten jämfört med prognosen för 2013. Största skillnaderna står FEAB och FAVRAB för vilka prognostiserar ett resultat 2013 med 30,1 mkr resp 4,7 mkr att jämföra med budgeterat resultat 2014 på 27,2 mkr resp 1,4 mkr.

Nettoomsättningen i budget 2014 ligger 2,8 mkr högre än i prognosen för 2013 men 9,3 mkr lägre än i budget 2013. Den största skillnaden mellan budget 2013 och 2014 beror på att FEAB räknat med en lägre nettoomsättning. I gengäld har de räknat med lägre kostnader i ännu högre utsträckning varför resultatet påverkas positivt.

Kostnaderna för råvaror och förnödenheter minskar med 13,4 mkr (8,7%) mellan prognos 2013 och budget 2014. Av denna minskning finns 9,3 mkr i FABO. Personalkostnaderna beräknas öka med 5,9 mkr (8,4%). Främsta ökningarna finns i FNAB (3,3 mkr) samt FABO (1,7 mkr). Avskrivningarna beräknas öka med 6,3 mkr (8,6%). Framförallt återfinns ökningarna i FEAB (2 mkr), FAVRAB (2,4 mkr) samt FABO (1,7 mkr). Räntekostnaderna beräknas, efter att ha minskat mellan budget 2013 och 2014, stiga över planperioden och är för 2016 uppe i 59,3 mkr.

Bolagens resultat minskar under budgetåren och är nere på 18,4 mkr efter finansiella poster i budget 2016 i jämförelse med budget 2014 där resultatet uppgår till 25,1 mkr. Alla bolag utom FEAB har dragit ner sina resultat mellan budget 2014 till plan 2016.

Investeringarna för koncernen beräknas till 179,6 mkr år 2014, 179,4 mkr år 2015 och 265,5 mkr år 2016. Ökningen 2016 beror framförallt på att FABO planerar öka sina investeringar under 2016. Sammantaget uppgår investeringsvolymen till 624,5 mkr under planperioden.

Falkenbergs Stadshus AB Koncernen

Mkr	Bokslut 2012	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
Rörelsens intäkter	585,0	596,2	592,6	588,3	594,3	603,1
Rörelsens kostnader	-415,8	-438,1	-435,4	-432,2	-434,7	-439,4
Avskrivningar	-70,7	-75,5	-73,0	-79,3	-82,8	-86,7
Rörelseresultat	98,5	82,5	84,2	76,8	76,9	77,0
Räntenetto	-48,5	-54,1	-51,1	-51,7	-56,7	-58,6
Resultat efter finansiella poster	50,0	28,4	33,1	25,1	20,1	18,4
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skattekostnad	-1,2	-8,2	-7,8	-6,1	-5,0	-4,7
Årets resultat	48,8	20,2	25,3	19,0	15,1	13,8
Investeringar	89,3	92,7	185,7	179,6	179,4	265,5
Soliditet	11,5%	11,1%	18,6%	18,5%	18,8%	18,7%
Balansomslutning	2 230,3	2 326,5	2 313,8	2 431,6	2 471,6	2 562,5

Falkenbergs Stadshus AB

Resultatet i budget 2014 uppgår till -7,5 mkr vilket är något lägre än prognosen för 2013. I prognosen ingår en realisationsvinst på 0,5 mkr som härrör från ett av dotterbolagen gällande avyttring av mark. Resultatet i prognosen avviker negativt mot utfallet 2012 beroende på aktieutdelning från FNAB föregående år om 6 mkr.

I övrigt ligger utvecklingen av intäkter och kostnader i paritet med tidigare år sånär som på räntekostnaderna som beräknas öka något under perioden 2014-2016. Bolaget kommer att ta emot koncernbidrag från dotterbolagen för att täcka uppkomna förluster. Dessa koncernbidrag är inte budgeterade.

Falkenbergs Stadshus AB

Mkr	Bokslut 2012	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
Rörelsens intäkter	0,4	0,3	1,2	0,5	0,5	0,6
Rörelsens kostnader	-1,0	-1,0	-1,5	-1,1	-1,2	-1,2
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rörelseresultat	-0,6	-0,7	-0,2	-0,6	-0,6	-0,6
Räntenetto	-0,1	-6,6	-6,8	-6,9	-7,4	-8,5
Resultat efter finansiella poster	-0,7	-7,3	-7,0	-7,5	-8,0	-9,2
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skattekostnad	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	1,3	-7,3	-7,0	-7,5	-8,0	-9,2
Investeringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Soliditet	7,4%	3,5%	34,4%	32,8%	31,2%	29,4%
Balansomslutning	358,2	330,3	493,5	493,5	493,5	493,5

Falkenbergs Vatten & Renhållnings AB (FAVRAB)

Bolaget ska inom Falkenbergs kommun äga och hyra de allmänna vatten- och avloppsanläggningarna och vara huvudman för den allmänna vatten- och avloppsverksamheten i Falkenbergs kommun samt svara för den kommunala renhållningen utom vad gäller myndighetsutövningen. Verksamheten utförs av VIVAB, ett bolag som ägs gemensamt med motsvarande bolag i Varbergs kommun.

Kostnaderna för VA-verksamheten påverkas i hög grad av det relativt stora investerings- och underhållsbehovet. Ullareds nya reningsverk har under 2013 tagits i drift, vilket väsentligt höjer kapitalkostnaderna. Investeringar i överföringsledningar minskar på sikt antalet små anläggningar och därmed driftkostnaderna. Översyn av

VA-taxan är gjord främst avseende anläggningsavgifter, vilket får till effekt att avgiften minskar för större hyreshus och fastigheter med större tomtyta.

Nya entreprenörer för hämtning, transport och behandling av hushållsavfall samt slamtömning finns från oktober 2013. Utsortering av matavfall från hushållsavfallet införs succesivt från 2014, vikttaxa införs. Samma insamlingssystem och taxekonstruktion finns då i både Falkenberg och Varberg. Återställning av deponier pågår.

Investeringsplanen omfattar för 2014 39 mkr varav ca 34 mkr avser VA och resterande avfallsverksamhet och fastigheter.

Falkenbergs Vatten- och Renhållnings AB

Mkr	Bokslut 2012	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
Rörelsens intäkter	141,9	146,8	143,2	143,9	143,7	148,2
Rörelsens kostnader	-112,6	-117,1	-114,7	-115,9	-116,3	-118,6
Avskrivningar	-15,3	-17,6	-17,8	-20,2	-20,5	-22,0
Rörelseresultat	14,0	12,1	10,8	7,9	6,9	7,7
Räntenetto	-4,9	-6,8	-6,1	-6,6	-7,9	-8,3
Resultat efter finansiella poster	9,1	5,3	4,7	1,4	-1,0	-0,7
Bokslutsdispositioner	-28,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skattekostnad	5,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	-14,2	5,3	4,7	1,4	-1,0	-0,7
Investeringar	64,8	52,9	44,2	39,1	48,7	42,0
Soliditet	24,0%	22,0%	22,0%	22,0%	21,0%	21,0%
Balansomslutning	420,9	433,2	499,5	513,2	529,0	539,8

Enligt beslut i Favrab's styrelse 131017 ska taxehöjningen som tidigare beslutats ej verkställas.

Falkenbergs Bostads AB (FaBo)

Resultatet för 2014 är budgeterat i samma nivå som resultatet för 2013. Hyresförhandlingarna för 2014 har ännu inte påbörjats och utfallet av förhandlingarna kan givetvis komma att påverka budgeten.

Underhållet ligger på en betydligt lägre nivå 2014-2016 än 2013. Detta beror till stor del på att underhåll tidigare lagts och genomförts under 2014. De nya K3 reglerna från 2014 innebär att en del åtgärder som tidigare kostnadsförts direkt som underhåll istället skall aktive-

ras. I gengäld kommer då avskrivningskostnaderna öka framgent.

Överskottet budgeteras 2014 till 3,3 %. Enligt ägardirektiven skall överskottet motsvara 5 % av det egna kapitalet under varje given mandatperiod. Då överskottet tidigare år legat över 5 % kommer ägardirektivets krav uppnås. Soliditeten budgeteras runt 25 % kommande år, vilket överstiger ägarens krav.

Falkenbergs Bostads AB

Mkr	Bokslut 2012	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
Rörelsens intäkter	251,1	253,5	262,3	257,9	262,5	267,3
Rörelsens kostnader	-160,0	-160,4	-171,3	-165,3	-168,8	-172,7
Avskrivningar	-38,3	-40,2	-39,3	-41,0	-42,2	-42,5
Rörelseresultat	52,8	53,0	51,7	51,7	51,5	52,1
Räntenetto	-35,2	-37,6	-35,5	-35,0	-37,0	-37,3
Resultat efter finansiella poster	17,6	15,4	16,2	16,6	14,4	14,8
Bokslutsdispositioner	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skattekostnad	-4,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	16,3	15,4	16,2	16,6	14,4	14,8
Investeringar	68,3	140,6	110,0	85,9	71,0	153,0
Soliditet	14,3%	15,7%	25,8%	25,6%	26,2%	26,1%
Balansomslutning	1 453,1	1 531,0	1 504,1	1 584,7	1 602,5	1 663,9

Falkenberg Energi AB (Feab)

Bedömningen är att nettoomsättning 2014 blir något lägre än 200 mkr och resultatet kommer att vara ca 27 mkr. Investeringarna 2014 bedöms bli ca 37 mkr vilket är en normal nivå.

Energibranschen påverkas i stor utsträckning av politiska beslut. Energimarknadsinspektionen har fastställt nivån för elnätsföretagens intäkter under perioden 2012- 2015. Generellt i branschen gäller att den godkända intäktsramen är lägre än den ansökta. Energimarknadsinspektionens författningsförslag ” enklare för kunden- förslag som ökar förutsättningarna för en nordisk slutkundsmarknad” innebär stora förändringar för både elnätsföretag och elhandelsbolag.

Under 2015 och 2016 kommer stora investeringar att bli nödvändiga. För att kunna leverera fjärrvärme till be-

fintliga kunder i centrala Falkenberg är reinvesteringar i fjärrvärmeproduktionen nödvändiga. En ny mottagningsstation för att säkerställa elförsörjningen i Falkenberg är planerad att börja byggas under 2016.

Nettoomsättningen för planåren förväntas bli ca 200 mkr/år. Budgeterade resultat för elnät är relativt konstant över åren. Budgeterade resultat för fjärrvärmen är betydligt högre än tidigare år på grund av förbättrade bränslepriser samt att planerade reinvesteringar kommer att medföra högre verkningsgrad i produktionsanläggningarna. Budgeterade resultat för elhandel är lägre än tidigare år på grund av införande av nordisk slutkundsmarknad. Sammantaget förväntas resultatet för Falkenberg Energi AB att bli ca 27 mkr både år 2015 och 2016.

Falkenberg Energi AB

Mkr	Bokslut 2012	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
Rörelsens intäkter	211,7	213,2	206,0	202,3	204,7	205,1
Rörelsens kostnader	-155,2	-171,2	-159,4	-156,3	-155,1	-153,9
Avskrivningar	-16,2	-16,6	-14,8	-16,9	-18,8	-20,9
Rörelseresultat	40,3	25,4	31,7	29,2	30,8	30,3
Räntenetto	-1,2	-1,6	-1,6	-2,0	-2,9	-2,9
Resultat efter finansiella poster	39,1	23,8	30,1	27,2	27,9	27,3
Bokslutsdispositioner	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skattekostnad	-4,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	34,4	23,8	30,1	27,2	27,9	27,3
Investeringar	16,9	32,1	23,7	37,4	45,1	57,5
Soliditet	45,8%	56,5%	56,2%	58,9%	62,6%	64,9%
Balansomslutning	337,4	337,5	328,4	359,8	382,7	411,9

Falkenbergs Näringsliv AB (FNAB)

Budget 2014 visar på ett resultat på -4,9 mkr i Näringslivs-bolaget och -5,0 mkr i Destinationsbolaget, totalt -9,9 mkr.

Markförsäljning beräknas till 2 mkr. Intäkten avser för-säljning vid Falkenbergsmotet.

Hyses- och arrendeintäkter i Näringslivsbolaget ökar något pga. ökade hyresintäkter och är budgeterade till 4,1 mkr. I Destinationsbolaget är intäkterna budgete-rade till totalt 1,5 mkr.

Övriga externa kostnader är budgeterade till 4,7 mkr i Näringslivsbolaget och 2,9 mkr i Destinationsbolaget. Kostnader för lokalhyra och städning samt arrende-avgiften för fastigheten Västra Gärdet 2:1 ökar medan övriga fastighetskostnader har sänkts något i budgeten. Nytt är att Näringslivsbolaget 2014 budgeterar 200 tkr för konsulttjänster. En annan ny budgetpost är 200 tkr till projektet Matkluster. Kostnaderna för bl.a. näringslivsinsatser och marknadsföring har minskat i Näringslivsbolagets budget eftersom en stor del av denna

kostnad kommer att ligga på Destinationsbolaget. Marknadsföringskostnaderna i Destinationsbolaget är budgeterade till 1 mkr.

Personalkostnaderna i Näringslivsbolaget är 2014 bud-gerade till 2,9 mkr, en minskning med 115 tkr pga. förändrade sysselsättningsgrader. I Destinationsbolaget beräknas personalkostnaderna uppgå till 4,3 mkr. För-utom VD kommer dotterbolaget ha 5 tillsvidareanställda samt 4 säsongsanställda.

Avskrivningarna är budgeterade till 1,3 mkr. En viss osäkerhet finns här pga K3:s nya riktlinjer för kompo-nentavskrivning från 2014. Räntekostnaderna är budgete-rade till 1,1 mkr. Även här finns en osäkerhet då det ännu inte är avgjort hur man ska lösa bolagets låga likviditet.

Investeringarna beräknas uppgår till 17,2 mkr vilka om-fattar utbyggnad av vägar i Torsholmskvadranten, inköp av ny mark, reparation av tak på Falkenbergs Terminal AB samt inköp av digitala vägs skyltar.

Falkenbergs Näringsliv AB

Mkr	Bokslut 2012	Budget 2013	Prognos 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
Rörelsens intäkter	3,5	5,6	4,0	8,4	8,9	9,4
Rörelsens kostnader	-7,7	-8,4	-9,4	-15,8	-16,3	-17,4
Avskrivningar	-0,9	-1,1	-1,1	-1,3	-1,3	-1,3
Rörelseresultat	-5,1	-3,9	-6,5	-8,7	-8,7	-9,4
Räntenetto	-1,2	-1,5	-2,2	-1,2	-1,5	-1,5
Resultat efter finansiella poster	-6,3	-5,4	-8,7	-9,9	-10,2	-10,9
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skattekostnad	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	-4,7	-5,4	-8,7	-9,9	-10,2	-10,9
Investeringar	7,6	7,7	7,9	17,2	14,6	13,0
Soliditet	38,6%	24,0%	25,3%	11,7%	-0,1%	-10,1%
Balansomslutning	68,0	57,7	69,6	86,1	98,3	109,0

SAMMANSTÄLLD BUDGET FÖR KONCERNEN FALKENBERGS KOMMUN

Resultatbudget för koncernen Falkenbergs kommun

Falkenbergs kommun

311 80 Falkenberg

Telefon vxl: 0346-88 60 00

Fax: 0346-133 40

e-post: kommun@falkenberg.se

Hemsida: www.falkenberg.se